

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“, a vobis institutum ad catholicorum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter. (Az általalok katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ cím alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseltük.) XIII. Leó pápa Zichy Náudor grófhoz, 1895. márc. 6-án.

Előfizetési árak:
Egész évre 6 frt, félévre 3 frt, negyedévre 1 frt 50 kr.

Főszerkesztő és lapfajladonos:
Németh Ödön.

Megjelenik minden kedden, csütörtökön és szombaton este.
Szerkesztőség: Bástya-utca 9.
Kiadóhivatal: Számmer Imre könyvnyomdája.

Székesfejervár, április 1.

Gyerekkorunk legszebb emléke.

Bádogtornyos kis falunknak legnagyobb ünnepe. Mohverte kis falusi templom öreg szive ezen a napon dobogott leghangosabban. Ájtatos, szent örömi ünnepe, még ájtatosabb szent éjszakának.

Dicsőséges éjszaka! Az Ur ráütött öklével a földre, hogy a!ja vissza zsákmányát, s megremegett a büszke föld útése alatt és szikrát hánytak a csillagok. — Emberek, nyugodtan aludtatok?

Fehér angyal ragyogó szárnya hásította át, rája, zeníthtől a homályba burkolt sirig, az éjszakát — s egyet villant rá az egész földön az éjszaka. Ez a villanás jelenik meg husvét napján a leggonoszabb ember szívében, mikor imádságra zendül

Az öreg sziv.*

— A »Fejérmegyei Napló« tárczája. —

Írta: Mars.

Tavaszdízik. Ugy dobog a szívem, valahányszor a feltámadásra gondolok, — a bájos természet feltámadására.

Imádom a tavaszt. Ugy érzem, mintha én is együtt élnék s együtt lennék halott a nagy természettel. Falevél hullása, virág fakadása ép úgy lejártszódik az én lelkemben is, — mint a természetben.

Kis sárga virággal szegélyezett utakon bolyongva, meglátom — a régi ősmérősöket. Jó barát nem feledkezik meg a régi ősmérősökről még akkor sem, ha már azoknak emlékét csupán csak egy kis fekete kereszt jelöli.

Megállok az öreg Dani bácsi sírjánál. Keresem a kis nefelejtset, hátha regéne valamit arról a titkos, nagy álomról, a melyet az öreg már egy hosszú éve alszik. Hátha elmondaná, hogy megnyugodott-e már a vén, szenvedő sziv; vagy talán odalenn is érez, dobog; szeret és fáj örökre — a világra végéig.

Szegény jó öreg Dani bácsi! . . . Egy esztendeje már, hogy leeresztettük a barna diófa koporsót . . . s még sem tudok hozzászokni a gondolatához, hogy soha sem fogom többé látni az öregot; a mint nagy kerek ókuláján nézve, rajzolgatta a görbe számokat.

* Mutatvány a szerzőnek „Képek a garnizonból“ czímen megjelent kötetéből.

meg a nagyharang. Ez a villanás az, mely öntudatán kívül kedvetlenül teszi a négert, a ki ott ül bálványá előtt s nem tud hozzá imádkozni.

Ez az a villanás, melynek fényénél egy pillanatra elhomályosulni látja őseinek szellemét az indián. — Ez az a villanás, mely mindnyájunk szívében testvérfényt gyújt, s templomot keresünk, hol imádkozhassunk, processiót, feltámadót, hol kalapunkat levelessük, bűgő harangszót, s azt hisszük, hogy a mi szívének veri a harangot.

— Dicsőséges éjszaka! — Angyal harsogna, mennyei ének, fel-le járó fényes sereg, sir körül a falombok közt titkos, bolygó, remegő fény, ibolya szírom esengése, elomlott kő helyén kiáradó fényverés, kinyílt virágok hymnusa fogadják a feltámadót.

Te boldog éjszaka, mely egyedül látta ezt a földöntúli dicsőséget!

Ezt ünnepli a lobogó gyertyákkal, szelben pattogó karingekkel, alleluja énekkel feltámadóra kiinduló körmenet. Körülmegy az utcán, haragzúgás üdvözlí. Énekét elkapja a szellő, harangszavát meghallják az angyalok. S a szellő elviszi a falura,

Azt gondolom mindig, hogy csak késik; nyugtalanul nézegetem az órát, hova marad a jó öreg? Várom, várom, de hiába: a jó öreg nem tér többé vissza! . . .

Valahányszor elhalad a katona-zene ablakunk alatt, mindig könnybe lábad a szemem. Oda tekintek az üresen álló székre, hiába! . . . nincs ott az öreg Dani bácsi.

Nem is megyek már az ablakhoz. Ugy volt azt csak jó, az öreggel együtt nézni. Még most is fülemben cseng a hangja, a mint — kopott tolszárával mutogatva — magyarázott szegény:

— Nézze öcsém! nézze! . . . Látja azt az arany galléros, érdemrendes urat? . . . Hova néz? . . . nem látja? . . . az, az ottan azon a szép szürke lovon. No lássa, az ott az ezredes. Nagy ur! . . . Parancsnoka egy egész ezrednek. Ötezer ember van alárendelve.

Az öregot háromszor-négyszer is megnyugtattam, hogy látom. De ő csak szoritotta a karomat, mutogatott beszélt izgatottan; — azt hitte, hogy a mit ő lát, azt más nem látja. Az öreg beszélt tovább:

— Hát azt a büszke kis fekete bajuszos főhadnagyot látja ott a baloldalán? . . . No lássa öcsém, az a segédtszjtje. Ur Isten a regimentben. Szép állás, megtisztelő állás; ő belőle is olyan aranygalléros, érdemrendes ezredes lesz, mint az ott ni! ha valami bolondot nem csinál.

— Mint az ott ni! . . . Melyik? . . . Szegény öreg még akkor is mutogatott, mikor már régesrég elhaladt az egész regiment; de

városra, szét az egész világra; rászáll vele mérhetetlen tenger remegő színére, uszó hajó fedelén megpihen, s repül tovább, míg embert talál, míg fáradtságtól el nem hal. S mikor elhal, folytatják az angyalok. Testvéreim! Alleluja!
Alleluja!

— Az új miniszterek. Széll Kálmán a mi nap ezt mondta egy küldöttségnek, mely új főispánt kért: „Én az önök kívánságának eleget nem tehetek, mert a belügyi tárcát én csak ideiglenesen kezelem és utódom kezét személyi kérdésekben nem akarom megkötni.“ Ebből azt következtetik, hogy nem sokára külön belügy-miniszter lesz, sőt hogy a tárcát volt nemzeti párti politikusnak adják. Ugyancsak ellenzéki körökben hirdetik, hogy a kiegyezési ügyek letárgyalása után Lukács László helyébe, a ki csak ideiglenesen vállalta el ismét a tárcát, Horánszky Nándor következik pénzügyminiszternek. A kik még tovább mennek, azt is tudni vélik, hogy Plósz Sándor is csak ideiglenes igazságügyminiszter s az ő helyébe Hódossy Imre fog lépni. Mindez azonban nem olyan sietős dolog, hogy hitelessége felől bizonyosságot szerezni érdemes volna.

— A legujabb választás. A szilágy-somlyói választásnak egy érdekes kulcsa dolga jött most napvilágra, amiből megtudjuk, hogy

ő még mindig látta: . . . visszatükröződni fájó könnyeiben.

Hányadszor történt már ez így! . . . Ugy ősmertem már azokat a tiszteteket, mintha én is velük szolgáltam volna; olyan sokszor hallottam elismételni az öreg Dani bácsitól.

. . . De megmagyarázni nem tudtam az okát magamnak soha.

Az öreg Dani bácsi különben zárkózott ember volt. Hűségesen megdolgozott a hatszáz forintos irnoki fizetésért s k is tudta vinni az egész hivatalnoki kar tiszteletét és becsülését a maga számára.

Az igazgató, a titkár mindennap megkérdezték tőle: „Hogy van Dani bácsi? . . . a mely kérdésre ő tiszteletteljesen, de röviden felelt. Volt a modorában valami olyan előkelő uri . . . a mi határozottan nem illett a sárga gérokkhoz. Ezt elősmerte mindenki, de egyebet nem tudott róla senki.

Ő volt a legöregebb hivatalnok. Őt már mindenki itt találta; hogy és mikor kerülhetett az irnoki székbe: azt nem tudta senki.

. . . En megtudtam.

Felfogadtam, hogy nem mondom el senkinek. De hiszen mit érek vele, ha még most is hallgatók? Hiszen az öreg már por és hamu. Miért ne tudnák meg, hogy ki volt az a vén hatszáz forintos irnok: a ki azonban ur volt a kopott kabát alatt is és tisztelve, szeretve volt mindenki által halála órájáig.

Egy verőfényes márciusi napon ismét ablakunk alatt menetelt a katonaság.

Dani bácsi ismét az ablakhoz huzott s

Mai lapunk a husvétii melléklettel 12 oldal.

miért nem volt Ugronnak ellenjelöltje: Ugron Gábor választásának ugyanis igen figyelemre méltó előzményei vannak. A választás napja előtt a régi és az új érárt jellemző, érdekes levélváltás folyt a kormány és a kerület szabadelvű pártjának vezérémberei között. Mikor Budapestről semmi híre sem érkezett, hogy Ugron ellen jelöltet állítanak a sikra, a kormánypárti korifeusok maguk kezdtek tudakozódni a központban: mi lesz? Kinek a nevét irassák a kormánypárti zászlókra? A válasz nagy meglepetést okozott Szilágy-Somlyón, mert abban értesítést kaptak a buzgó pártemberek, hogy a központ nem szállít jelöltet. Ebbe a hírbe se hogy sem akartak belenyugodni. Ujra kérdést tettek tehát: jó néven veszi-e a miniszterelnök, ha ők léptetnek föl Ugron ellen valami alkalmas helyi notabilitást? Széll Kálmán miniszterelnök erre azt felelte, hogy az elvűségnek és lelkesedésnek e megnyilatkozását rossz néven nem veheti. Ha jelöltet akarnak állítani: tessék. Ez a levél még több fejtorést okozott a szilágy-somlyói vezérémbereknél. Olybá vették, mintha miniszterelnök nem értette volna meg, hogy tulajdonképpen mit is akarnak tőle? Irtak hát neki újra, hogy hajlandó-e a központ a jelöltet támogatni? A posta erre a kérdésre is nyomban meghozta a feleletet. A szabadelvű párti jelölt erkölcsi támogatása nem fog elmaradni, üzentette Széll miniszterelnök. Hogy az erkölcsi támogatás a régi szokáshoz képest nem elég, mutatja a választás eredménye.

— **A közös tárgyalások.** Széll Kálmán miniszterelnök hivatalos ügyben csak ápril második felében megy ismét Bécsbe s akkor fogja folytatni az osztrák kormánnyal a kiegyezési kérdésekben a tárgyalásokat mindkét részről a szakminiszterek jelenlétében. Ezekről a tárgyalásokról is függ, hogy a magyar parlamentben mikor kerüljenek sorra a javaslatok. A mostani terv szerint a költségvetés letárgyalása után előveszi a kuriai bíráskodásról és házszabályok revíziójáról szóló javaslatokat, aztán az ülészakot bezárva és az ujt meg-

vettem észre, hogy az öreg a szokottnál izgatottabb volt.

Egy félóra mulva szivdobogásról panaszkodott s kért, hogy bocsássam el, nagyon rosszul érzi magát.

Elbocsátottam.

Délután nem jött fel az öreg a hivatalba. Rosszat sejtve, tudakozódni kezdtem a lakása felől. Senki sem tudta megmondani, hogy hol lakik? Valamelyik szolgáló tudott felőle annyit, hogy egyik kisebb külvárosi vendéglőben étkezik. Fölkerestem a vendéglőt. Ott utbaigazitottak. Sok kérdézősködés után ráakadtam a szerény kis házikóra, melynek egyik udvai szobácajkáját bírta bérebe Dani bácsi.

A mint kinyitottam a kis szoba ajtót, sajtáságos látvány tárult a szemem elé.

Ágyban fekvő beteg helyett, egy régi divatu tisztu ruhába öltözött vén hadnagyot találtam — teljes díszben — ülve a kanapén. Már azt hittem, hogy ajtót téveztettem, mikor egyszerre fölmertem a hidfiban: az öreg Dani bácsi.

Lábaim csaknem gyökeret vertek, meg se tudtam mozcézani a csodálkozás miatt.

A mint észrevettem, fölállott s elem jött.

Mintha kicsérélték volna. Nem a vén görbehátú irnok, hanem egy teszes tartásu valószínű katonu állott előttem. Még egyszer összedte minden erejét, megakartu nekem mutatni hogy: ki volt ő? . . .

— Vártam öcsém. Tudtam, érzetem, hogy eljön, monu ta kezemet megszorítva.

— Nagyon beteg vagyok ugy érzem, hogy közel vagyok a végcéllhoz; nem akarom sirba vinni titkomat; — magára bízom. Foglaljon helyet.

Leültem, ő — a katonu — állva maradt.

nyitva, megkezdik a kiegyezési ügyek tárgyalását. Azt hiszik, hogy júniusra ezt is bevégezik s miután a delegáció tagjait megválasztják, június 20-án megkezdődik a nyári vakáció, mely előre láthatólag hosszú lesz, tudniillik három hónapig fog tartani.

— **A csákvári képviselő nyílt levele.** *Messlényi* Lajos, a csákvári kerület függetlenségi és 48-as párti képviselője nyílt levelet intézett Fejérmegye bizottsági tagjaihoz s választó polgáraihoz. Leveleiben megemlékezik a lefolyt parlamenti küzdelmekről, mely egy erőszakban születte s magát erőszak által fentartott kormány temetésével végződött s azon reményét fejezi ki, hogy e sötét multtal véget ért a tiszta erkölcsök hanyatlása is. Érinti a fuziót, mely a függetlenségi pártot örömmel tölti el, de csak azért, mert ugy vannak meggyőződve, hogy ez az egyesülés az utolsó próba a 67-es alag fentartására, melyről bebizonnyult, hogy nem vált be. Maró gunynyal szólva a hízegőkről, kik csak néhány hete még Bánffyknak hízegtek, azzal végzi levelét, hogy a függetlenségi párt felveszi a haruzot Széll Kálmánnal szemben is a régi elvekért.

— **A várnai választás.** A hirhadt várnai képviselőválasztás bünpörében a trencsényi törvényszék a vádlottakat csupán pénzbüntetésre ítélte, Kloch báró választási elnököt pedig felmentette. Ugy az elítéltek, mint a királyi ügyész felebbeztek a pozsonyi királyi táblához. A felebbezést azonban utólag visszavonták. Feltűnést kelt, hogy a királyi ügyész is visszavonta a felmentések ellen beadott felebbezést. Feltűnő azért, mert a pozsonyi ítélőtábla ítélete előre volt látható. A trencsényi törvényszék tudvalóleg annak idején visszautasította az ügyészség vádindítványát s csak a pozsonyi királyi tábla határozata ültette Kloch bárót és társait a vádlottak padjára s most az ügyész ennek a fórumnak a döntését nem kéri.

— Ugy-e csodálkozik?

Pedig az így volt!

Katonatiszt voltam; főhadnagy, ezred segédtsízt. Olyan büszke fekete bajszu gyerek, mint a melyik ma ott lovagolt az ezredes baloldalán. Ott lovagoltam valamikor én is.

Az öreg fáradni kezdett, neki támasztotta lassan-lassan meggömbülő hátát az ablak fájának.

Első tánczos voltam a regimentben, első udvarló.

Szerelmes volt belém száz asszony, minden lány, én pedig csak játszottam velük: mint macska szokott az egérrel.

Egyszer aztán: elvesztettem a szívemet, az eszemet — én is.

Beleszerettem egy szép, szöke lányba, a ki olyan szép volt, hogy mai napság már nem is lehet olyan szép lányt látni. Szép volt, előkelő hivatalnok leánya, de nem volt annyi pénze, hogy mint katonatiszt elvehessem.

Udvarolni kezdtem s a szép lánynak hízegtettem a garnizon első gavallérjának az udvarlása. A viszony napról-napra szorosabbá vált közöttünk. Egy szép napon aztán megkértem a szülőktől lányuk kezét.

A szülök hallani se akartak róla. De a lány sirt, én könyörgöttem s lassan, lassan megállgyult az apa köszive. Igazgató volt itt a mi hivatalunknál, befolyását könnyen érvényesíthette.

Nekem meg volt a katonu-iskolai bizonyítványom s néhány vizsga letelte után hivatalnok lehettem volna. Természetesen az irnokszágon kellett kezdenem.

Ledobtam hát a ragyogó egyruháat, szegre-

A keresztény szövetkezeti ügy barátaihoz!

Napjainkban alig van intézmény, mely sikeresebben, hathatósabban mozdítaná elő a nép anyagi és ezzel együtt erkölcsi jólétét is a szövetkezeteknél. A hitel- és fogyasztási, áru-beszerezési, értékesítő-szövetkezetek szabadítják föl a kis embert, a népet az anyagi függés, az anyagi rabszolgaság lealázó állapotából: a szövetkezetek mentik ki népünket az uszorások karmai közül, a szövetkezetek nevelik a népet gazdaságilag önállóvá, függetlenné a nagy tőkének uralma, befolyása alól, a szövetkezetek mozdítják elő legelső sorban a nép anyagi helyzetének javulását, könnyítik megélhetésének terheit, tessik lehetővé kisgazdaságában a jövendőmező befektetéseket.

A szövetkezetek ezen áldásos eredményeinek felismerése az utóbbi években édes hazánkban is üdvös mozgalmat idézett elő a szövetkezeti ügy terén és alig néhány év leforgása alatt több száza menő szövetkezet alakult meg mindenfelé, melyek közül nem egy már is sikereiben eredményekben gazdag működést fejt ki.

Legtöbbje azonban ezen szövetkezeteknek, önmagukra hagyatva, súlyos nehézségekkel küzd. Érzik nehézségeit az ügyvitelnek, az ügykezelésnek, mely kereskedelmi szakismeretet tételez fel; fogyasztási szövetkezeink pedig különösen érzik ehézségeit az áru-beszerezésnek, mely ezen szövetkezetek sikeres működésének alapját képezi. Szövetkezeink tehát így önmagukra hagyatva, sem a kellő működést nem képesek kifejteni, sem azon eredményeket létrehozni, melyek megvalósítását a szövetkezetektől várnók és reményelnók.

Ennek felismerése indított minket arra, hogy megalakítsuk a fővárosban a Keresztény Szövetkezetek Országos Központját, melynek célja s feladata leend a keresztény szövetkezeti ügyet előmozdítani, új szövetkezetek ala-

akasztottam a villogó kardot s hogy boldogok lehessünk — polgárrá lettem.

Itt kezdődik az én életem szomorujátéka.

Rövidke idő győzött meg róla, hogy a gyermekleány nem emget, hanem csupán a fényes egyenruhát szerette rajtam. — Napról-napra hidegebb lett hozzám; majd egy fiatal orvos udvarolását fogadta s egy szép napon, rövid levélke kíséretében visszaküldte boldogságunk kapcsát — az én jegygyűrűmet.

Vége volt mindennek! . . .

Ugy maradtam a világban, mint szedett szőlőg: pályámat, szerelmemet vesztve; s egy hosszú élet koldus-tarisznyáját cipelve hátamon, a melybe a részvét alamiznája helyett gunyt, kacaját raktak az embere.

Ez alatt a teher alatt roskadtam így össze!

Az öreg a hosszú beszéd s a nagy izgatottságtól kimerülve, ágyára dobta a nagy, nehéz csákót: s mintha szavait tettel is bizonyítani akarta volna: mellém roskadt a kanapéra.

Szemei megteltek könnyel s mialatt egy elpusztult élet romjain zokogni kezdett, — félem nyújtott egy megsárgult, régi arczképet.

Hagytam, hadd sirja ki magát szegény Dani bácsi, nem zavartam volna meg a világ minden kincseért sem; vizsgálni kezdtem az arczképet.

L-hetetlen volt felismerni.

Valamikor meglehet, hogy kép volt; most azonban csak sárgult, foltos papírlap, melyről a hajdani kedves képét, harminczöt év könnyé, csókja egészen eltüntette.

Jó ideig nem szólt egyikünk sem.

Mikor aztán az öreg kissé megnyugodott, megtörttem a csendet:

kulását elősegíteni, a meglevő szövetkezeteket működésükben vezetni, a fogyasztási szövetkezetek árubeszerzését közvetíteni.

Nagyon természetes azonban, hogy mind-emo célok megvalósítására az Országos Központnak anyagi eszközökre van szüksége, a melyet a létező szövetkezetek hozzájárulása ma még teljesen nem képes fedezni, különösen az első időben, midőn a berendezkedés, az ügykezelés, megindítás nagy költségeket igényel. A szövetkezeti ügy barátaihoz, a keresztény magyar nép érdekeinek előmozdítóihoz fordulunk tehát felhívásunkkal, bizalommal kérve mindnyájukat, hogy a Keresztény Szövetkezetek Országos Központjához mint partoló tagok csatlakozni s a szövetkezeti ügyet álléruikkal előmozdítani, támogatni sziveskedjenek.

Alapszabályaink értelmében az Országos Központ partoló tagjai lehetnek a keresztény szövetkezeti ügy felvirágzását előmozdítani kívánó egyének (férfiak és nők), kik évenként tetszés szerinti, de legalább is 5 forint évi összeggel járulna a keresztény szövetkezeti ügy előmozdításához. A jelentkezéseket és a tagdíjakat kérjük a Keresztény Szövetkezetek Országos Központja címére (Budapest, IV., Molnár-utca 1., Kath. Kör) küldeni.

Bizalommal hisszük és reméljük, hogy keresztény magyar népünk barátai meg fogják hallani lelkesítő zóratunkat és tömegesen fognak sietni támogatására a nagyfontossági ügynek, melynek zászlaját kibontottuk. Akarjuk, hogy keresztény népünk anyagi helyzetén segítsünk; akarjuk, hogy népünk anyagi tekintetben függetlené legyen minden befolyás alól, s csak saját magára az összetartás, a szövetkezésben rejlő erőre támaszkodjék; akarjuk, hogy a szövetkezetek erkölcsi befolyásukat, erkölcsi hatásukat a kereszténység magasztos erkölcsi törvényeinek szellemében gyakorolják; akarjuk, hogy az anyagi, a gazdasági élet is keresztény alapokon nyugodjék. Mindezen törekvések megvalósítása, mint a külföldön, ugyanúlk is nem a kormányzat, nem a politikai

— Él? Dani bácsi, — kérdém a képre
Az öreg megcsóválta galamb fejét:

— Nem: az igazságos örök Isten nem engedte . . .

Nagyon nehezen beszél szegény: minduntalan elcsuklott a hangja.

— Nem: . . . a vőlegénye — a doktor — megcsalta egy gazdag vén lányért s szégyenében elemészette magát . . .

En nem átkoztam meg soha.

En szeretem most is, hűlt porában is . . . de az Isten . . . az Isten . . .

Ujra zokogni kezdett.

— Az Isten, Dani bácsi, igazságos.

— De azért én ott fogok pihenni mellette. Megvásároltam azt a kis darab földet . . . a mennyiben az én koporsóm elfér. — Oda temesetek engem öcsém!

— Oda leltem Dani bácsi, oda . . .

Az öreg vállamra hajtotta a fejét; megölelt, megcsókolt s aztán: — csöndesen elaludt örökre.

Oda temettük! . . .

A sirhalom fölött egymást csókolgatja a két kicsi kereszt s úgy meg értik egymást titokzatos, csöndes éjszakákon! . . .

Hát vajjon odafenn, ha majd egygyé porlik a sárka homokban két boldogtalan szív: . . . vajjon azok megértik-e? . . . megösmérik-e ott egymást?

— Majd elregéli: a nefelejts!

partok, hanem a keresztény társadalom feladata és kötelessége.

Mindema törekvéseinkben számítunk támogatására azoknak, kik barátai a magyar népnek, a kereszténységnek és a keresztény Magyarországnak. Zászlónkra e jelszavak vannak felírva: aki velünk együtt érez, a ki óhajítja, hogy ez az ország, ez a nép a jövő évezredben is keresztény és magyar maradjon, az csatlakozék a kibontott lobogóhoz, az siessen támogatósanunkra.

Isten velünk!

Budapest, 1899. márczius.

Zichy Aladár gróf, a Keresztény Szövetkezetek Országos Központjának elnöke.

Dr. Giesswein Sándor, Dr. Major Ferencz, alelnökök.

UJDONSÁGOK.

— *Április elsejével új előfizetési negyedebe lépünk. Tisztelettel felkérjük ennél fogva azon előfizetőinket, kiknek előfizetése márczius 31-ikével lejárt, sziveskedjenek előfizetéseiket minél előbb megújítani, nehogy a lap expedálása dolgában akadály álljon be.*

— **Alleluja** hangzik fel mindenütt az emberek ajkáról, hogy véle üdvözöljék a feltámadott Jézus Krisztust, ki halálával megváltott bennünket büneinktől és kiragadott a bün sötétségének homályából. Itt van ismét a szép husvét, örömmel üdvözli minden, madárka a dalával, a természet feltámadásával, újjászületésével, az ember pedig az események megújított emlékeztétől magasztosulva, hő imájával és buzgó énekével a templomban. Örömmel üdvözli minden, mert eltekintve magasztosságától, kedves ünnep is örömeivel, szórakozásaival. Amint karácsonkor a kis Jézus ajándékának, ép úgy örvend most a gyermek a piros tojának, sőt az idősebbek is, kiknek különben a husvét hétfői szokásos öntözés nagyobb örömet és szórakozást nyújt. Örömet nyújt a szülőknek, gyermekeknek, kiknek a néhány napi szabadság meghozza a viszontlátás örömeit. Örömet hoz szegényeknek, bánatosnak, betegnek, mert hisz előttük a Feltámadott példája: szenvedésre boldogság, gyászra öröm, halálra feltámadás következik. Alleluja! Üdvözlégy feltámadott Megváltó! Üdvözlégy szép Husvét!

— **Az Oltár-egyesület** sz. miséje a jövő hétfőn, husvét másodnapján d. e. 10 órakor a Szemináriumi templomban fog bemutatni a Mindenhatóknak.

— **Királyunk házasodik.** Egy idő óta képtelenül hangzó híreket bocsát világgá a külföldi sajtó s a dologban az a legkülönösebb, hogy e híreket illetőleg illetékes helyről még semmiféle czífolat nem érkezett. Arról van szó, hogy ő felesége **Ferencz József király** házasságot akar kötni. A müncheni *Neueste Nachrichten* szerint **donna Maria de las Mercedes** spanyol infanszó, XIII. **Alfons** volt spanyol király idősebbik

nővére lesz a magyar királyné. Más forrás szerint **Mária Luiza** nemrég elhunyt bolgár fejedelemaasszony huga kerül királyunk mellé a trónra.

— **Csillaghullás.** Csütörtökön volt a helybeli honvéd önkétesek közt az altiszti sarzi kiosztása. 34-en lettek közülük tizedesi rauggal kitüntetve, kik most büszkén és boldogan sétálnak, mert hisz ez már egy lépcső a tisztii ranghoz, melyet elnyerni mindnyájuknak kitűzött célja és vágya.

— **Öntudatlan részvét.** *Földesur* (a ki korhely fiát a déli órákban fölkeresi a fővárosban, a mikor fia az átvirrasztott éjszaka után még alszik): Ithon van a gazdád?

Szolga (tagadó kézmozdulattal): Sajnálom . . .

Földesur: De én vagyok az apja!

Szolga: Akkor még jobban sajnálom.

— **A mulandóságnak egy kis statisztikája.** A felsővárosi plebánia területén az elmúlt hónapban 74 halottat temettek el, a kik közül 24 volt felnőtt, 50 pedig gyermek. Ezen utóbbiak között legtöbb az egy éves és egy éven alóli 30. Azután jönnek a 2 évesek 8-an, a 3 évesek 4-en, 4 éves 1, 5 évesek 3-an, 7 évesek 3-an, 10 évesek 2-en. A kis gyermekeket a kanyaró után támadt tüdőlob, míg az öregeket többnyire a tüdővész vitte a sírba. A gyermekek jobárá földműveseké, a kik gyermeküket vagy nem gyógyították, vagy ha igen, akkor meg nem ápolták eléggé, s így a halál áldozataiul estek.

— **Erzsébet fák Seregélyesen.** Seregélyes községe kegyeletes cselekedetre szánta el magát legutóbb. A község *Erzsébet* királynénk emlékére Erzsébet-fákat ültetett a legszebb téren. Később kerítéssel veszik körül e teret s a közepeén felállítják a királyasszony szobrát.

— **Telefonozás drót nélkül.** Anglia és Franciaország között a minap tettek kísérletet *Marconi* találmányával, a drót nélküli telegrafálással. Most Genuában kipróbálták egy másik olasz tudósnak, *Mario Russo* szicíliai tanárnak érdekes találmányát, a drót nélküli való telefont, a melylyel egyik hajóról a másikra lehet beszélni. Az új találmány a víznek azon a tulajdonságán alapszik, hogy a hangokat nagy sebességgel és igen nagy távolságra viszi tovább. Az olasz tanár egy készüléket csinált, a melylyel a vízben terjedő hangokat föl fogja és azt is megjelöli, hogy honnan jönnek. A Nápolyban és Genuában tett kísérletek igen kielégítők voltak. Hét kilométernyi távolságra lehetett jelezni egy közeledő hajót. Éjjel és sűrű ködben ez az új találmány igen jól szolgáltatókat tehet, valamint háboru idején is. Russo tanárt a genuai herceg is fogadta s nagy elismeréssel nyilatkozott találmányáról.

— **A jótékony nőegylet élökép csoportjai.** A székesfejérvári jótékony nőegylet, mint annak idején már jelentettük, élökép-csoport előadásokat rendez a tavasz folyamán. A nőegylet most teszi meg ez előadásra vonatkozó előleges jelentését, a mely szerint az előadások május 13-án és 14-én tartatnak meg a városi színházban. Ez alkalommal a honvédszenekar is közre fog működni.

— **Lehetetlen. Feleség:** Nos, milyen véleménynyel van az orvos betegségedről?

Férj: Semmiféle szeszes italt nem ihatom!

Feleség: Sört sem szabad?

Férj: Neveltséges; a sör nem hevit.

— **A székesfejérvári katolikus legényegylet** saját pénztára javára, 1899. április 3-án, husvét másnapján és 9-én, vasárnap műkedvelő előadást rendez. Előadásra kerül: „*A mostoha testvérek, vagy erény és bün*” című énekes színmű 3 fel-

fonásban. A darabot Joáchim Ágoston a kalocsai kath. legényegylet elnöke írta. Felülízüetések köszönettel fogagtatnak és hírlapilag nyugtáztattak.

Lábmosás az udvarnál. Ó Felsőge tegnappelőtt délelőtt a Burg szertartási termében a szokásos szertartásokkal végezte a lábmosást 12 aggastyán az uralkodóház tagjai, az udvari méltóságok, a főbe katonai és polgári tisztviselők és a diplomáciai testület tagjai jelenlétében. A szertartáson Fischer-Colbrie dr. udvari káplán prédikációt mondott, Hauswirth dr. prelátus pedig szentmisét czelebrált. A nagycsütörtöki evangéliumot Szvoboda dr. a hofburg plebánia vikáriusa énekelte, s mikor odaért, hogy: „Et crepit lavare pedes discipulorum“; Ó Felsőge letérdelt a kiválasztott 12 aggastyán elé és sorra megmosta és megtörülte lábaikat; aztán mindegyiküknek 30 ezüst koronát ajándékozott és megvendégelte őket. Lakoma után az aggastyánokat udvari fogatokon szállították haza.

Megfagyott. Sziládi István szabadbatthyáni lakos, 65 éves pásztor, ma éjjel a Székesfejérvárról Szabadbatthyára vezető úton valószínűleg a pálinkától lenyomva elaludt és az éjszakai hidegtől megdermedt. Egy a városba jövő falusi ember jelentette a rendőrségnek, mely a helyszínére menve, a már meg is merevedett halottat beállítottatta a városi kórház halottas szobájába.

Hangversenyek. Dill Lajos hangversenye, a ki újját időközben véletlenül megsértette. Bizonytalan időre elmarad, és ennek folytán Balassa Kálmán koncertjének megtartási ideje is valószínűleg változást szenved.

Vigasztalás. Idegen: Mikor jöhetünk vissza a hegyről?

Vezető: Az atyjól függ, nem esik-e le utközben.

A jövő évi általános népszámlálás. A kereskedelmi miniszter a jövő év folyamán törvényjavaslatot fog a képviselőház elé terjeszteni az iránt, hogy Magyarország területén az 1900 évről december 31-én létező népességi állapot szerint általános népszámlálás fogantossátsággal. Az általános népszámlálásnak előmunkálatát már meg is indították a kereskedelmi miniszteriumban. A legutóbbi általános népszámlálások hazában az 1880: LIII. t. c. alapján az 1881-ik évről elején (az 1880. dec. 31-iki állapot szerint) és az 1890: IX. t. cikk alapján 1891. január 1-10-ike között (az 1890 dec. 31-iki népességi állapot szerint) történtek. — A népszámlálásnak tíz évenként való megújítására más törvényeink is ráutalnak. Így a véderőtörvénynek híres 14-ik §-a szerint a megállapított ujonczlétszám tíz évre érvényes s az évi ujonczjutalék a monarchia két állama között a népesség számáránya szerint és pedig mindenkor a legutóbbi népszámlálás eredménye alapján osztandó föl. A törvényhatóságokról szóló 1886. XXI. t. cikk szerint a bizottsági tagok száma az általános népszámlálást követő évben a népszámlálás eredményéhez képest tíz évről tíz évre újból megállapítandó.

Lopás. Berki József tánczi lakos zártalan udvarából még az 1897. év december havában eltűnt egy faállvány, 2 vastengely, 4 lager, 2 vaskerék, összesen 35 fnt értékben. 1898. november havában pedig Barkó István tánczi lakos kocsi félszeréből egy vastengely, egy kis gép kerék veszett el 12 fnt értékben. A csendőrség hosszú nyomozás után végre kiderítette, hogy az említett tárgyakat Kőszép Antal és Almási József ottani lakosok lopták el. A tettesek saját vallomásuk alapján feljelentettek a kir. törvényszéknek.

Lefűzött spiritiszták. Washingtonból érkezik az alábbi hír, amelyet a spiritizmus hívei aligha fogadnak örömdíadallal. Most kedden este, amikor a volt államtitkár, Sherman halála híre volt elterjedve, Washingtonban a spiritiszták ülést tartottak, amelyen különféle halottak lelkét idézték vissza a másvilágból, hogy szel-

lemes konverzációt folytassanak velük. Többek közt megjelent Sherman lelke is. Kijelentette, hogy örömeire szolgál, hogy az égben lehet. Üzeneteket adott át Mac Kintynek s a kabinet többi tagjainak s végül egy papírosra néhány sort vetett, amely frappánsan hasonlított a meghalt államtitkár irásához. A hívők persze néma ámulattal hódoltak a csudás tünényeknek. Képzeltetni így a csudálkozásukat, melylyel másnap a lapokat olvasták. Ezek szerint Sherman virágzó egészségnek örvend, s esze ágában sem volt meghalni. A lelkét is felette bajosan cizálhatták így a mennyei rózsabokrok közül elő. A spiritiszták a tudományuk reputációjának megmentésére most a médium ellen csálás miatt feljelentést tesznek.

Verekedők. Nadapon a mult hó 27-én Strobl Márton és Kaiser István összeverekedtek azért, mert Kaiser nem engedte Stroblinak a földje szélén levő határkövet eltávolítani. Ezért aztán a szóváltásból verekezés lett. Strobl a kezében levő csákánnyal úgy vágta fejbe Kaisert, hogy az menten összeesett. Kaisert Spät Henrik dr. megvizsgálva, súlyos testi sértést konstatait, melyért Stroblt feljelentették a helybeli kir. törvényszéknek.

Betörési kísérlet. Fortwinkler Ferenc megyei pénztárosnak a Fiskális dülöben levő hajlékjába az utóbbi két nap lefolyása alatt ismeretlen tettesek be akartak törni. Erről tanuszkodnak a bevert ablaktáblák, a lefeszített Wertneim-lakat. Hogy szándékukat meg nem valósíthatták, azt csak az ajtó erősségének köszönheti a tulajdonos, hogy a betörőktől csekély könnyűszerrel megmenekülhetet. — Sajátoságos, hogy a hegyi pásztorok és örök „ébersége“ dacára is a betörési kísérletnek csak oly sok idő múlva jöttek nyomára. Talán alkalmasabb volna ilyen helyre örökül ép, egészséges nem pedig rokkant, idős embereket alkalmazni, mert így a közönség tetemes költségei dacára sem láthatja javait kellő biztonságban a szőlőhegyen.

Zarandoklat négy kegyhelyre, mint tavai: Lourdesbe, Jézus szíve kegyhelyére, Franciaországban, Paray le Monial, Einsiedeln Svájcban és Wiltenbe Tirolban. Indulás: 1899. évi július hó 6-án. Visszaérkezés: 1899. évi július hó 24-én. Utazás tartalma: 18 nap. Utirány: Budapest, Bécs, Linz, Salzburg, München, Lindau, Zürich, Genf, Lyon, Toulouse, Lourdes. Vissza: Lourdes, Cette, Lyon, Genf, Zürich, Innsbruck, Bécs, Budapest. Arak: I. osztály 245 fnt, II. osztály 185 fnt, III. osztály 105 fnt 9 nap teljes ellátással. Jelentkezni lehet 1899. évi június hó 15-éig a budapesti II. ker. plébániahivatalban, Dömötör plébánosnál, hol részletes program is kapható. 168. 14—4.

Pelikának utazása.

Hiremből talán már tudják, hogy olyan ember vagyok, a kit baj ér, hacsak az utcára teszem is ki a lábamat. Előérzeteim vannak instálom s olyankor ki sem merek már mozdulni a szobából. A minap, egy pénteki napon is elővett az ismeretlen félelem s én elhatároztam, hogy ágyban fekvé töltöm el a napot. Hát azt hiszik ugy-e, hogy azért nem történt velem kalamitás? Jaj, dehogyan nem!

Nyugodtan cigarettázva olvagattam egy helybeli író óriás *Halvoszületett nagyjuttam* című drámáját, mikor egyszer érzem, hogy valami pogányul égési az oldalamat. Bizony csak meggyulladt cigarettámtól a paplanom s égett már vigan, mire észrevettem a bajt.

— Tyú, a nyüstjét, mondok, — ebből még nagyobb baj lehet! Nagyot ugrottam az ágyban, hát uramfia, az ágydeszkák iszonyu ropogással leszakadtak alattam s én ugy bele-

vágtam könyökömet az ágy élébe, hogy utóbb 35 kr. ára jeget használtam el a karom borigatására.

No de se baj, történiék még veled egyéb is fiacskám, vigasztaltam magam, nem is sejtven, hogy jövendőlésem mihamar be fog következni.

Beállit egy reggel hozzám a Kárpi testvér s azt mondja, hogy estére utazik Fiumébe, már mint tengeri csemegék dolgában.

— Hát szerencsés utat testvér!

— Nem ugy Grúcián, te is velem jössz, fizetem a cechet!

Isten neki, nem tagadhatom meg a jó testvér kívánságát s a délutáni bumli már balagott velünk Budapest felé.

— Remélem, hogy a reggeli gyorsvonattal utazunk Fiuméba, — mondam utközben. — Tudod testvér, hogy félholt vagyok, ha nem alhatom ki magamat!

Ravaszul mosolygott a Kárpi.

— Ellenkezőleg az estivel megyünk. Aludni fogsz mint a bunda, arról jót állok. Van nekem egy módszerem . . . no de erről máskor.

Este 10 óra felé már benn voltunk a fiemei gyorsvonat egyik másod osztályu fülkájében még pedig egyedül.

No hát fekdüdjél le s aludj, ide ugyan utas be nem teszi a lábát! Vágta ki nagy büszkén a Kárpi testvér, a ki egyidejűleg egészen elfüggönyözte a fülkét.

Hát el is szenderültem s éppen egy szép álomba merültem, mikor valami pokoli zaj riasztott föl. Mintha tíz ember veszekedett volna, közbe asszonyhang, gyereksivalkodás hangzott gyönyörű összhangban.

Főlugrom rémültem, hát uramfia mit látok! Az egész zsvajt a Kárpi csinálja, csodálatos művészettel utánozva, gyerek, asszony és férfigangot. Kívül az utasok járnak kelnek a folyosón s valaki nyitani is próbálja a fülke ajtaját.

— Ide ugyan be nem megyek, — morgogja kívül valaki. — Hisz itt van legalább is ötven gyerek meg husz asszony!

A zaj elosöndesedik, a vonat megint indul, Kárpi testvér meg nagyszerűen nevet a markába.

— Ugy-e hogy nem jött be senki!? Hehehe! Csak pompás ez az én módszerem!

Bámultam a testvért. Ilyen ész egy sajtosban!

Hát elővett megint az álomosság s én gyönyörűt álmodtam. Ott voltam Székesfejérvár város egy közgyűlésén, melyen kimondták, hogy ezental éjjel történiék majd az utczaesprés s hogy a városbáza előtti téren vasárnap tilos a köpködés.

Fister János bizotts. tag fölészólalni készült éppen a polgárság százados szabadságának emezsarnoki korlátozása ellen, mikor a már ismert pokoli zaj megint fölrazott szép álomból.

A vonat egy állomáshoz ért tudniillik s a Kárpi testvér megint ott bömbölt vadul az ajtó előtt. Ez így ment aztán kérem minden állomásnál.

Elfogott a düh, mert végre is sok, ami sok.

— Menykö üssön a rendszeredbe! Elhallgass mert leleplezlek! bödültem rá a testvérré, akinek a szeméi csak ugy dülledeztek már a sok ordítástól.

— Ide ugyan be nem jön senki! — hürgögte a szegény ember.

Igaz, hogy nem is jött, de az is igaz, hogy alig aludtam egy negyed órát, a Kárpi meg egy szikrát se. Hát ez még csak nem lett volna olyan nagy szerencsétlenség, de ami ez után történt, az, az!!

A hogy kiszállunk a fumei pályaudvaron, látom, hogy a Kárpí testvér szeméi vadul forognak.

— Uram Isten, mi baja ennek?! kérdelem rémülten.

Hamar betuszkoltam egy konflisba s megindultunk a Deákzálló felé. De alig, hogy becsapódott a konflis ajtaja, a Kárpí megint bömbölni kezd, akár csak a vonaton, s a szállóban szintén rögtön megkezdte a rémületes concertet, ahogy a pinczér kitette a lábát. Elég az hozzá, hogy szegény megkeveredett. Most is ott öntözik hideg vízzel a fumei kórházban.

Hát mondja szerkesztő ur, nem vagyok én a legpechesebb ember ezen a világon?! Kérem hívja föl a közlésvétet a boldogtalan Pelikán Gráciánra, az emberiség eme legszánandóbb alakjára...

I R O D A L O M.

Mária-dalok. I. Folyam. A külföldi hangjegyes irodalom legszebbjeinek felhasználásával szerkesztő és magyar szöveggel kiadja: alulírott. — E gyűjtemény három gyönyörű ének-számot tartalmaz, nagyobb használhatóság kedvéért 2 (szoprán és alt) szólamra kidolgozva és harmónium (orgona) kísérettel ellátva, de úgy, hogy szóló is énekelhető. A 7 quart oldalra terjedő díszes kiállítású zeneműnek ára 60 kr. o. é. — Sacerdotibus etiam erga Sacra. A pénznek előleges utalványozása esetén a zenemű bérmentve küldetik. Megrendeléseket elfogad Szatmáron Pataki (Stark) Lajos rk. áld. pap, tanítóképző tanár, mint szerkesztő és kiadótlajdonos.

Helyre állott a rend a parlamentben, az összes javaslatok letárgyalva és szentesítés alá vannak bocsátva, vége a törvénykülvili állapotoknak, ami mindenesetre megyugró tudat, hogy a magyart ismét az alkotmányosság erős bástyája védi. Am ez az alkotmányosság szigorú kötelezéseket is ró ránk, egyebekézt azt is, hogy édes anyanyelvünket fejlesszük, terjesszük. A nyelvnek legbuzgóbb zászlóvivői a szépirodalmi lapok itt közlik velünk gondolatokat íróink, itt zengik el érzelmeiket költőink a nyelv leghivatottabb képviselői. Ezért morális kötelességünk a rend helyreállításával az irodalom pártolása s csak olvasóink érdekében tesszük, ha figyelmüket a „Képes Családi Lapok“ illusztrált szépirodalmi hetilapra felhívjuk mint amely legjobban érdemli meg a pártolást, mert amellyel, hogy a legtöbbet nyújtja olvasóink, a legolcsóbb is, előfizetési ára ugyanis egy évre 6 frt, félévre 3 frt, negyedévre 1 frt 50 kr. Mutatványszámokat ingyen küld a kiadóhivatal Budapest, V., Vadasz-utca 14. szám.

A magyarozott elemi katékizmus 3-ik kiadása. Irta Fonyó Pál, kiadja Stampel Károly könyvkereskedése Pozsony. Mint hitoktatási vezérkönyv fényesen oldotta meg feladatát, s ezért hazánk összes egyházhatóságainak ajánlatát bírja, és több szempontból külön dícséret sorokkal is megörvendette a szerzőt. Bolti ára 2 frt, — megrendelhető a kiadónál Pozsonyban.

Gyakorlati Hitelemzések a népiskola I. osztálya számára III. kiadás. Irta és kiadta Fonyó Pál a katolikus Hitoktatás szerkesztője, jelenleg óbecsei plébános. Óráról órára kidolgozott praktikus hitelemzéseket nyújt a hitoktatók, népiskolai tanítók és papnövédek használatára. Az összes püspökök melegen ajánlották egy évtized előtt első kiadását; a sajtó a legnagyobb elismeréssel szólott ugyanakkor róla; kelendősege pedig azt igazolta, hogy alig van lelkes hitoktató, kinek kezéből hiányoznék. Emeli értékét, hogy az „új elemi kate“ tervezetét is nyújtja, még pedig oly elemies és népies feldolgozásban, mely csaknem minden életétetét fölöslegessé tesz. — Bolti ára 2 frt, — papnövédek és tanítójelölteknek 1 frt 50 kr., — s kik ez összeget előlegesen beüldik, a művet keresztökés alatt bérmentve kapják. A nagy emlékü „Ipolyi“ püspök szavai

szert „egyetlen hitoktató kezéből ne hiányoz-zék!“

Új zeneművek. Megkaptuk Beniczky-Gyra Irén, „Ave Mária“-ját, ezt a mély vallásos ihletől áthatott szerzeményt, melyet a tehetséges zeneszerzőnő legjobb művei közé számíthatunk. Az énekhangra és zongorára (vagy harmóniumra) árt szerzeményt a Rózsavölgyi cég adta ki s árusítja egy koronáért. A másik szintén komolyabb irányu szerzemény, melyet az Ave Mária-val egy időben kaptunk kézhez: A magyar hegedű irodalmat van hivata gazdagítani. „A régi magyar zene gyöngyei“ cím alatt megindított ciklus folytatását találjuk az izléssel kiállított füzetben. Lavotta híres négy hallgatójának szóló-hegedűre való átíratát, Zsadányi Armand avatott tollából. Zsadányi ugyszólván „hars concours“ áll ezen a téren, mert hegedű-transzkripczióit nemes izléssel s e mellett a műkedvelő zenész képességeit szem előtt tartó praktikus érzéssel készíti. A füzet ára 2 korona. Kutschera Alajos, az örökösen daloló kedvében lévő zene-humorista, új kuplálé lép a közönség elé. „Schweigen ist Gold“ a czime ennek a páratlanul melodikus kompozíczióknak, a melynek ötletes szövege szintén a népszerű s immár az egész földtekén közkedvelt zeneszerzőnek tollából való. A seceszionista irányba készített czimlapott különlegessége miatt említjük fel. Ára 1 korona 50 fillér. — Egy másik dal, a melyről említést akakarunk tenni, a Rozenzweig Armin szerzeménye. Czime: „Das erste Kinder!“ s már a hangjegy borítékja is mutatja, hogy itt nem valami közönséges utszéli nótáról, hanem igazi költői inspiráczióknak szüleményéről van szó. Rozenzweig Armin, a kit eddigi műveiben mindig csak kacagó kedvében látunk, az érzékeny hurokat is mesterileg kezeli. Legújabb dala méltó társa a Kutschera világhírű „Muater“-jának s nem kételkedünk, hogy ez még a remélhetől is gyorsabban fogja világ körútját megtenni. Ára 1 korona 50 fillér. — Hogy ezt a két népszerű nevet együtt említjük, eszünkbe jut a Morena Camillo pompás kerin-gője, a mely a Kutschera és Rozenzweig legkedveltebb melódiáiból készült s a „Klänge aus dem Paradies“ címét viseli. Rendkívül ügyesen adta össze ezeket a kedves dall mokat az átíró s a mi nem megvetendő érdeme, könnyen játszható módon alkalmazta azokat. A bájós keringőt a Rózsavölgyi és trsa cég potom két korona 40 fillérért szállítja. Ajánljuk a tánczene híveinek figyelmébe.

K Ö Z G A Z D A S Á G.

A mélyművelés következményei.

A mélyművelésnek, midőn azt alkalmazni kezdtek, mint minden új dolognak, számos el-lensége volt, a ki kétségbe vonta a mélyműve-lés előnyeit, sőt még több dolgot hátrányul is hozott fel. Ezen hátrányok között első helyen állott az, hogy a mélyművelés késlelteti az érést és nagyobbítja a trágyaszükségletet.

Ha ezen állítások helyességét meg akar-juk vizsgálni, úgy tisztában kell lennünk azon okokkal is, a melyek az érést késleltetik és a trágyaszükségletet gyarapítják.

Az érést adott körülmények között kés-leltetheti a nedves időjárás, bizonyos rovarok kártétele és a növényeknek a szokottnál bujább fejlettsége. Ezek közül a mélyművelésre csak egy vezethető vissza és ez a legutolsó, a nö-vényzetnek nagyobb bujásága.

Éppen a mélyművelés legnagyobb előnyei közé tartozik az, hogy általa a növények szeb-ben fejlődnek, nagyobb lesz a növéssük. Termé-szetes dolog pedig az, hogy bujább, nagyobb növénynek több időre van szüksége, míg kifej-lődik és megéri, mint satnyább, kisebb nö-vénynek, ugyanazon körülmények között. Ez az oka annak, hogy a mélyművelés az érést

késlelteti. Kérdés már most, vajjon oly nagy mértékű-e ez a késedelem, hogy általa a gaz-dára kár háramlik? Az eddigi ez irányban tett vizsgálatok eredménye az, hogy nem, vagy legalább normális körülmények között, és ha a mélyművelést helyesen alkalmazzuk, nem. Az érés ezen késleltetése ugyanis, a mint a vizs-gálatok mutatják nem nagyobb, mint ama kés-leltetés a melyet a friss trágya az érésben okoz. Ha tehát okszerűen műveljük talajunkat, és gabonaneműek alá nem mélyítünk, hanem mindig oly növények alá, melyeknél az érés-nek késése kárt nem okoz, akkor a mélymű-velés eme hátránya önként elmarad.

Hogy mi az oka annak, hogy a mélymű-velés által a talaj trágyaszükséglete szaporodik és hogy mily mérvű ezen trágyaszükséglet-szaporodás, erre nézve szintén tetek számos kísérletet, a melyeknek eredménye a követke-zőkben foglalható össze:

A mélyművelés által az altaljból sok ugy-nevezett nyers vagy vadföld hozatik felszínre a melynek átalakítására bő trágyázás szüksé-ges. Amde, ha mi őszszel és apródonkint, egyszerre kevésbé mélyebbre hatolva alkal-mazzuk a mélyítést, ugy az télen át trágya nélkül is meg fog éri, s így ez irányban nem lesz több trágyára szükségünk.

Ha mi egy 20 czm. mély réteg helyett 40 czm. mély rétegben fogjuk talajunkat meg-művelni, ugy nekünk trágyázás alkalmával 20 cm. mély réteg helyet 40 cm. mély réteget kellend megrágyáznunk, és így természetesen több trágyára is lesz szükségük: továbbá, ha a mélyművelés által növényeink bujábban fej-lődnek, testük felépítésére több tápanyagot szükségelnek, mint kevésbé buja fejlődésnél és így nagyobb lévén a tápanyaghasználás az utánpótlásnak is hozzáarányitva nagyobbak kell lenni.

Ezekből láthatjuk azt, hogy tényleg na-gyobb a trágyaszükséglete a mélyművelés alatt álló talajnak, mint azon talajnak, a melyet sekélyen művelünk. Ha egyebekben a viszonyok egyenlők.) Kérdés már most az, vajjon ez által kisebbnek mondható-e a mélyművelés által el-ért eredményt? Semmiesetre sem. Nem pedig azért, mert természetes dolog, hogyha dusabb, nagyobb termés által fokozottabb mértékben használjuk ki a talaj tápanyagait, azokat vissza-pótolnunk is fokozott mértékben kell. Így te-hát ott, a hol elég trágyával rendelkeznek, ez a körülmény nem von le senmit a mélyművelés értékéből, a hol pedig elegendő istállótrágya nines, ott igen könnyű azt műtrágyával pótolni.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

B-y Simon. A ciszterciata szerzet Citeaux völgyétől (Dijen mellett) nyerte nevét, hol Róbert benczés apát 1098-ban a törzskolostort alapította. Magyarországra a chairvauxi kolostorból jöttek a ciszterciaták és pedig II. Béla idejében, aki 1135-ben telepítette le őket a zágrábmegyei Topuszkóba. II. Géza idejében a pécsmegyei Czikador helységben telepedtek le s rövid időn 37 apátság keletkezett, melyek közül ma már csak egy anyakolostor áll fenn: a zirczi. **Skeptikus.** No hiszen az volna csak a szép dolog, hogy mi e helyen adjunk önnek a kér-déses dologban tanításokat. Járjon templomba tisz-teit felebarátunk, a papja prédikácziójából mindent megtudhat, amire szüksége van. **Szivem dalai.** Nem közölhetjük. Tegye le a lantot, ha csak pornografikus terméket tud produkálni az ön slázungó szive. **Vuncsi.** Fejenkint ezer. Köszönjük a szives kérdést, jól. Szerencsés ünnepeket.

Felelős szerkesztő: **Báró Proff Kocsárd.**

Vasuti menetrend.

Érvényes október 1-től.

Cs. kir. szab. déli vaspálya.

Budapest	Székesfejérvár	N.-Kamizsa
indul	érkezik	indul
érkezik	indul	érkezik
Szem. v. 6.55 reg.	9.— d. e.	9.24 d. e.
Gyors v. 8.— reg.	9.14 d. e.	9.19 d. e.
Szem. v. 2.35 d. u.	4.29 d. u.	4.35 d. u.
Szem. v. 5.25 d. u.	7.39 este	—
Gyors v. 8.— este	9.17 este	9.22 este
Szem. v. 9.25 este	11.33 este	11.43 este

N.-Kamizsa	Székesfejérvár	Budapest
indul	érkezik	indul
érkezik	indul	érkezik
Szem. v. 12.15 éjjel	4.16 reg.	4.24 reg.
Szem. v. —	—	6.— reg.
Gyors v. 5.47 reg.	8.27 reg.	8.34 reg.
Szem. v. 9.30 d. e.	2.03 d. u.	2.35 d. u.
Szem. v. 2.— d. u.	6.01 d. u.	6.09 este
Gyors v. 5.03 d. u.	7.48 este	7.58 este

Komárom-Ujszöny	Székesfejérvár
indul	érkezik
érkezik	indul
Szem. v. 4.40 reg.	7.28 reg.
Szem. v. 12.13 d. u.	2.27 d. u.
Vegy. v. 6.30 este	11.12 éjjel

Székesfejérvár	Komárom-Ujszöny
indul	érkezik
érkezik	indul
Szem. v. 6.10 reg.	8.34 reg.
Vegy. v. 10.— d. e.	2.50 d. u.
Szem. v. 9.32 este	12.32 éjjel

M. kir. államvasutak.

Székesfejérvár	Veszprém	Veszprém	Székesfejérvár
indul	érkezik	indul	érkezik
érkezik	indul	érkezik	indul
T. v. 5.12 reg.	8.28 d. e.	V. v. 3.55 reg.	5.50 reg.
Sz. v. 9.29 d. e.	11.15 d. u.	Sz. v. 6.44 reg.	8.22 reg.
V. v. 1.— d. u.	2.53 d. u.	Sz. v. 4.20 d. u.	5.54 d. u.
V. v. 9.27 este	11.22 este	T. v. 7.19 este	10.09 este

*) Csak esütőtökön, vasár- és ünnepnapokon.

Fejér- és tolnamegyei h. é. vasut.

Székesfejérvár	Sárbogárd
indul	érkezik
érkezik	indul
V. v. 9.20 reg.	10.56 d. e.
V. v. 2.50 d. u.	4.30 d. u.

Sárbogárd	Székesfejérvár
indul	érkezik
érkezik	indul
V. v. 6.10 reg.	7.55 reg.
V. v. 12.— déln	1.47 d. u.

Székesfejérvár	Adony-Szabolcs	Paks
indul	érkezik	érkezik
érkezik	indul	indul
V. v. 8.40 reg.	9.54 reg.	2.33 d. u.
V. v. 3.45 d. u.	5.12 d. u.	9.33 este

Paks	Adony-Szabolcs	Székesfejérvár
indul	érkezik	érkezik
érkezik	indul	indul
V. v. 2.— reg.	5.13 reg.	7.40 reg.
V. v. 1.29 d. u.	5.28 este	7.25 este

Székesfejérvár	Bicske
indul	érkezik
érkezik	indul
V. v. 9.30 reg.	12.31 d. u.
V. v. 2.10 d. u.	4.53 d. u.

Bicske	Székesfejérvár
indul	érkezik
érkezik	indul
V. v. 5.35 reg.	8.10 reg.
V. v. 6.30 este	9.12 este.

Hirdetések

felvétetnek kiadóhivatalunkban jutányos áron.

Nincs többé lábfájás

sem tyukszem, sem izadós ab, nincs többé borkeményedés, sem lábdaganat, nincs többé fagyos ab, sem lábégés.

Rövid idei viselés után megkönnyebbül a járásá annak ki cipőit **Dr. Högyes-féle** az egész világon szabadalmazott asbest-talpbetéttel látja el.

Számtalan köszönő levelek közül csak kettőt említettünk. **KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS.**

Ó es. és kir. Fensége Lipót Salvator főherczeg udvarmesterei hivatala. Budapest.

Általános Asbestárú-Gyár.
Cs. és kir. Ó Fensége Lipót Salvator főherczeg az asbesttel bélelt cipőivel nagyon megvan elégedve. Hosszabb gyalog kiránduláson használta e cipőket és érezte, hogy lábai nem úgy fáradtak ki, mint más közönséges cipőknél. Küldök egy pár vadász-cipőt, hogy annak a mintájára készítsenek másikat aspestalpbetéttel, ugyanannál a cipésznél s aztán küldjék ide.

Hisszük, hogy e vadász-cipők ép oly jók lesznek és ép oly megfelelők, a mint megfelelők voltak a szaloncipők.

Zágráb, 1898. július hó 8-án.

KRAHL, huszárkapitány.

Magyarország volt miniszterelnöke, a közigazgatási bíróság elnöke, a következőket írja:

Tisztelt Doktor ur!

Az asbest betétű cipők kitűnőeknek bizonyultak, szilárdan és puhán járok; megszűnt minden lábfájásom, úgy hogy — azt hiszem — lábbajom semmi további orvoslást nem igényel. Szíves tanácsát köszöni

Dánáson, 1897. évi szeptember 17-én

tisztelő hiva **Vekerle Sándor.**

Az aspest talpbetétek kitűnőségét legjobban bizonyítja az is, hogy a cs. kir. közös hadseregnek és a m. kir. honvédségnek már eddig is

22500 pár szállítattott.

Nagybani elarusítás: az Országos Központi foraktarban Általános Asbestárú-Gyár betéti társaság. Budapest VI. Sziv utca 18.

Páronkint való elarusítás Székesfejérvár és fejérmegye részére.

Langraf Gábor és Fia bőr- és cipész kellékek áruházában

Székesfejérvárott, belváros Jókai-utca 8.

Férfiak és nők részére

Á r a k:

Leányok és fiúk részére

kettős vastagságu, párja	1.20	kettős vastagságu, párja	—60 kr.
egyszerű vastagságu, párja	61	egyszerű vastagságu, párja	—30 kr.
Asbest homok talp, párja	—10	Asbest homok talp, párja	—20 kr.

Hivő por csomag 30 kr.

Viszontelarusítóknak megfelelő engedmény.

Naponta postal szétküldés osaki utánvétellel, vagy a pénz előleges beküldése mellett. — Csomagolás ingyen. 84. 50—22

ALAPITVA 1871.

ALAPITVA 1871.

SZÁMMER IMRE

könyvnyomdája (gőzerővel)

KÖNYVKÖTÉSZETE

ÉS LEVÉLBORÍTÉK-GYÁRA

SZÉKESFEJÉRVÁROTT.

Készít minden néven nevezendő

KÖNYVNYOMDAI MUNKÁKAT.

Raktárt tart kész nyomtatványokból:

Városi és községi előjárók és árvaatyák számára. Szolgabírói hivataloknak. Ügyvédek, járásbírók és végrehajtók részére. Róm. kath. és ref. lelkészi hivatalok számára. Takarékpénztárak, segély-egyletek, kaszinók és olvasókörök részére. Uradalmak, bérlok és gazdák számára. Gyógyszertártulajdonosok részére. Kereskedők, iparosok és ipartársulatok számára. Szállodatulajdonosok és vendéglősök számára.

Továbbá:

IRÓPAPIROK, LEVÉLBORÍTÉKOK és LEVÉLPÍROKBÓL.

ismenkülönb

IRODAI SZEREKBŐL:

tinták, írónok, valódi aczel- és rizzollak tollnyelek, pecsétviaszok s többi előlából jutányos árak mellett!

Meghívó-, beletti-, cím- és látogató-jegyek díszesen!

H

Első cs. és kir. osztrák-magyar kizárólag szab.
Homlokzat-festék-gyár
KRONSTEINER KÁROLY
 Bécs, III., Hauptstrasse 120. sz. (saját házában)
 AZ ARANYÉREMMEI KITÜNTETVE.

Főhercegi és hercegi uradalmak, cs. és kir. katonai intézőségek, vasutak, ipari, bányai és gyári társulatok, építési vállalatok, építőmesterek, ugyezintén gyári és ingatlan tulajdonosok szállítója.

E homlokzat-festékek, melyek mészből feloldhatók, száraz állapotban poralakban és 40 különböző mintában különként 16 krtól felfelé szállítanak és ami a festék szűrőszűrőjét illeti, azonos az olajfestékekkel. 177. 15-2

Mintakártya, ugyezintén használati utasítás kívánatra ingyen és bérmentve küldetk.

A MAGYAR KIRÁLYI

Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége

BUDAPEST, Váci-körút 32. szám.

Ajánlja a m. kir. államvasutak gépgyárában készült gözcseplőgarnitúráit, ipari ezélokra alkalmas „Compound“ locomobiljait, teljesen vasból készült szalmakazalozógépeit, gőzkukoriczamorzsólóit, Stibor-féle körfűrészzeit „Millenium“ kaszáló- és aratógépeit; továbbá Sack-féle ekéit, vetőgépeit, boronáit és egyéb gazdasági gépeit.

166. 10-4

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Ifj. Löwinger Mór ur Székesfejérvár.

KREIZLER S. ÉS FIA

SZÉKESFEJÉRVÁR.

+++ Alapítási év: 1842. +++

Legnagyobb választék

+++ legdivatosb női ruhakelmékben a legegyszerűbbtől +++
 a legfinomabbig!

Férfi gyapjukelmék 1 frittól kezdve, — egy öltöny 3 frittól egész 10 frtig. Asztal-neműek, vásznak, gyölesok, csinvatok, Cliftonok, kanavásznok és Zefírek

167. 10-4

legjobb gyártmány!

Mindenütt dicserik a híres

MACHLEID-féle

kecskeméti arckenőcsöt,

mely rövid használat után minden szeplőt, májfoltot, himlőhelyet, pörse-néneket és egyéb kellemetlen kitételeket biztosan elmulaszt. Az aro szép, fiatal, kellemes, úde színt nyer tőle, a napbarnítástól megóvja. Kétféle hatása már néhány nap múlva észlelhető, egyszeri próba is elegendő, hogy ezt bárki örökre meggyőződjön. Hatása a kecskeméti növény-szapannal oly meglepő és elismert, melyet e tören szépitő-szer még el nem ért és főtől nem múlt. Egyik jó tulajdonsága, hogy ártalmas utóhatása sohasem lesz. Egy tégely ára használati utasítással kapható.

50 kr. — Egy darab kecskeméti növényzsapannal 32 kr.

Hajnal-szesz.

Biztosan meggyógyít minden fájdalomat, így köszvényreuma, osontfájdalmak, fejfájás, migrén, fogfájás, fűfájás és hátfájás ellen a legbiztosabban ható gyógyszer. Még alig van az a beteg, hogy számos, sikertelennél használt szorok után a hajnal-szesznek onychtí hatása ne lett volna. Sok ezer chymorodott beteg kószáru már ezen szorok teljes gyógyulását. Egy üveg ára használati utasítással 50 kr. Kapható.

Farkas Ignác

„Mátyás király” című gyógyszerárában Kecskeméten és minden nagyobb vidéki gyógyszerárakban.

Főraktár Török József gyógyszerára Budapest.

16. 15-7

!! Butorvásárlók figyelmébe !!

SIMON LAJOS

asztalos és kárpitos butorraktára,

SZÉKESFEJÉRVÁR, KOSSUTH-UTCZA 6-IK SZÁM,

(a posta átellenében.)

Ajánlja a n. é. helybeli és vidéki közönségnek saját készítményű butoraival berendezett üzletét, hol dus választékban kaphatók fényezett és matt **háló-, ebédlő és szalon szoba butorok**, továbbá

diványok s ottományok

mindenféle alakban. Képek, fali és pipere tükrök, márvány és falappal. Ebédlő és nadszékek, függönytartók, matraczok, lószőr és tengerifüvel tömve — a legolcsóbb árban kaphatók. — Továbbá elvállal mindennemű **asztalos és kárpitos munkák javítását és átdolgozását, új butorok készítését a legújabb divat szerint.** Ugyazint ruganyos matraczok és rolleták készítését

a legjutányosabb áron gyorsan és pontosan teljesít.

Nyomatott Számmar Imrénél, Székesfejérvárott.

A „PEJÉRMEGYEI NAPLÓ” HUSVÉTI MELLÉKLETE,

1899.

Pavaszdal.

*Itt van, megérkezett a bájos kikelet,
Hozott új madárdalt s virágot eleget,
Ragyogó harmatot, a nyíló virágra
Nyíló virágokat, a csermely partjára.*

*Vissza-jött a hajnal, bíbor arany fényben,
Vissza-jött a tavasz, zöld bársony mezében;
A fáknak ágain kiszödlött a levél,
Szép meleg idő van és minden újra él.*

*Ha még egyszer ily szép volna a kikelet;
Mégsem uzh-tné el szívemből a telet,
Vissza nem hozhatná szívem szép tavaszát
Az örömvirágok búbajos illatát.*

*Vissza nem jó soha, régi boldogságom,
Mert az elenyészett, mind egy bűvös álom.
Örüljön, aki tud, eljött a kikelet,
Hozott új madárdalt, s virágot eleget.*

Tövis.

Csak egy jockey . . .

Irtá: Mirebau.

Csak egy jockey . . .
Mikor elbucszott a feleségétől, a kis
leánykája oda totyogott a közelébe.
— Tata — gagyogta baba hangon —
mit hoz nekem a lóvejsenyből?
— Szép aranyhaju babát hozok neked!
— mondta és a két tenyere közé szorította a
baba fejét.
— Nem tell netem a baba! — Hozszál
netem jovat, ojjan jó futó jovat, mint a Maji-
tana, a mejik fejvis endem asz édbe!
— Jó, jó, — hozsok neted ojjan jovat, a
mejit fejvis asz édbe!
Aztán elment.

Szédítő gyorsasággal repültek a fogatok
végig a kerepesi uton. Ma van a lóversenyek
utolsóelőtti napja; sietni kell, ha a veszteséget
vissza akarják nyerni, vagy ha azt meg akarják
kétszerezni.

. . . Vigan lóbob a starterzászló a ver-
senybiró körgyűrűs páholya előtt.
A nézőtér tömve van.
Az első osztály éppen úgy tolong a 30
kros helyen, mint az 1—2 frtos publikum. Csak
az urak tribünjei nyujtanak kényelmes helyet.
Ez a legnagyobb, legterjedelmesebb, mintha a
gazdag emberek volnának többségben.

Itt tarkállik a közönség java része. Magas-
rangu arisztokraták, gazdag familiák szülőttei
kacagnak a pókháló-szövetű tav. sz. kalapok
alól mosolygó nőkkel.

Ott egy gazdag bankár mellett, ki köny-
nyelműen dobja a bookmaker asztalára az
ezerforintos tétet, — sikkasztó fiatal pénztár-
nok rejtegeti a totalizátor cédulát.

A nyüzsgő uri sokaság közt turfdámák
kapacitálják a gentlemanokat egy-egy favorit
totalizátorjeért. — Mig a 30 kros helyen egy
dijnok egy gimnázistával közösen rakják meg
a faforítot . . .

Lenn a mérlegetési helyen fölcsendül a
jelzőharang hangja.

Izgatottság, nyugtalan nyüzsgés-mozgás
hossa hullámszába az ezeryni népet.

Most jönnek ki a lovak.
Tarka atlasz ruhába bujtatott jockeyk,
sovány kicsiny testökkel előre hajolva a karcsu
lovak hosszu nyakára lovagolnak ki a
versenypályára.

A lovak látása újabb izgatottságot szül,
a téték megváltoznak. Eddig a név volt az
irányedő, most a megjelenés alakítja a remény
esélyeit.

Megteszik a próbaloaglást, aztán lassu
lépésben neki kerülnék a kiindulási helynek.

Az a karcsu fekete ló, a Maritana, a
favorit. Minden jó szemű s a körülményekkel
ismerős játosz azt a lovat teszi meg.

A bankár két ezres bankót lók a book-
maker asztalára, — pedig az csak kétszeres
pénzt ígér a fényes feketeszörű Maritanára. A
sikkasztó pénztárnok azonban azt a sárgea gebét
a „Vigyázz“-t rakja meg, — neki sok pénz
kell, — kevés nem segít rajta!

„Kling-klang.”
Megrezzent az egész néző közönség, a
versenybiró páholya előtti csengetyű hangjára,
mintha villanytelep érte volna. — Most indul-
tak el a lovak!

A sok látésó mint megannyi ágyú torka
szegződik az induló csapatra Mély csend ül
a zsufolt tribünök fölé. A feszült várakozás
mozdulatlanságába merült egy pillanatra az
ideges közönség.

A kinek látésóve van, az már látja, hogy
egy fényes feketeszörű ló egész könnyűséggel
kiválék versenytársait közül. Ruganyos izmai
hatalmas ugrásokkal mérék a versenypályát.

Minden pillanatban nagyobb lesz a távolság
közte és társai között. Violaszínű dressbe buj-
tatott jockeyja előre hajlik s ügyesen mozog
lovának hátán. A győzés akarata uralja idegeit,
melyek megfeszülnek szikár testében

Hangos üdvrivalgás tör ki a nézőközön-
ség között.

A favorit erősen elhagyta társait, még a
„Vigyázz“ is nagy távolságra maradt el tőle.
Egy-egy kétségbeesett ember izgatottan kiáltja
el magát: „Eljen Maritána“ — „Vigyázz“ előre
— előre.

Már kétségtelen a győzelem! Maritána
fekete szörén megtörök a nap fénye, úgy ra-
gyog mint egy tükör. Száraz fejét előre nyujtja,
— ugrik nagyokat, hatalmasat.

De lovasa valami szédületet érez, inog a
nyeeég en.

Csak még pár perc! Megszorítja térdével
a lovat, de a szeme előtt sárgaszínű lesz a
levegő . . .

„Mi az? . . . Hová lett a Maritána
ügyes lovasa?”

A feketeszörű favorit hármát ugrik még
előre, aztán hirtelen meglasztja futását.

A sárgea „Vigyázz“-t erősen szorítja a lo-
vasa és sikerül is elsőnek behoznia.

A zugó éljenzésbe, a mit a nyertesek
hangoztatnak, valami tompa, elfojtott morgás
vegyül. A Maritanát favorizálók egymásra bü-
mulnak, nem értik a dolgot.

Emberek futnak ki a versenypályára s
kiváncsian állják körüli a leesett jockeyt. Egy
orvos is megnézi a sérült embert, ki felett
átzágaldott a rohanó csapat. Megtapogítja a
szívét, megnézi a sérüléseket, aztán int a kezével.

Vihetik már!

A versenybiró páholya előtt tolong a sok
édekelte játosz. Az orvos hangosan magyarázza
az esetet az uraknak.

— Csakhogy nem semmisítik meg a fu-
tást, — ujjong a sikkasztó pénztárnok s lázas
tüzben égő szemekkel rohan a pénztár felé,
felvenni a magas jutalékot. — A bankár eltit-
kolhatlan bosszusággal jelenti ki:

— Ostoba, számár! — Kétezer forintomat
vesztettem el az ügyetlen miatt . . .

Ott a királyi páholy előtt Simon báró
megnyugtatja a készülődő hölgyeket.

— Ne siessenek, a versenyt folytatják!
csak egy jockey halt meg — semmi más!

— Csak egy jockey — semmi más! . . .

A csendes utcán lassan dőczög végig a
kocsi, a kocsi mellett lehajtott fölvel halad és
törülgeti a szemét egy lovasz-gyerek

. . . A földszintes ház küszöbén a kis
baba játszik egy okos szemű kis kutyával. Oda
állítja a sutba s úgy magyarázza neki:

Mikadó, újjel csendesen, ne udláljal,
mejt mindjál baza dön a tata és el hozza a
Majitanát, a mejit a édbe vis.

S a kis kutya pislog a szemével, mintha
értene . . .

Nagy óvatosan veszik le a holttestet a
kocsiról. Csak két ember fogja, az is könnyen
emeli, hiszen olyan kicsi, vézna ember volt,
könnyű mint a pehely.

. . . És a kis lány mosolyogva várja azt
a kit a Maritána elvitt az égbé.

Az én dalom.

*As égő vulkánról, mely a föld gyomrából
Bömbölve tör elő és életet rombol;*

*Sötétlő viharról, mikor nincs nyugalom,
Úgy amint én érzek, nem lehet szólanom.*

Nem es az én dalom.

*A nyájas napsugár, amely ad életet,
Amelytől a virág, a fű, fa föléled,*

*A szelíd csendesség, nyugalom a tájon,
Ha eseket látom, ha eseket hallom,*

Ez a kedves dalom.

*Ármányos, vad bossú, amely tör javakra,
Irgység, gyűlölet fojtó kőd párja*

Savembem sohsem volt, nem lakott, tagadom,

Nem ismerem őket, céljukat nem tudom.

Nem ez az én dalom.

As önfeláldozás mindenre kész elve,
As, mivel a szívem mindenkor van telve,
Megasztó barátság a legszebb birtokom,
Híven követem is, míg bírom, míg tudom,
Ez a kedves dalom.

Sainlett szerelmemről, mely kinez, mely gyötör,
S megöli a szívet, mint belémártott tör,
Gyötöről, muldóról nem lehet dallanom,
Milyen szenvedése, a kinja, nem tudom.
Nem ez az én dalom.

Picinyke szobámban óriás szerelmem,
Meg a feleségem s ptyögő gyermekem...
Hogyha énekelek s boldogan zeng lantom,
Igy érzek, így élek, szívemből mondhatom:
Legkedvesebb dalom.

Mátra Iván.

Lenke.

— Beszély. —

Irta: Tövös.

Még a régi megyés világban, hazánk felvidékén hosszabb ideig egy komédiás csapat barangolt, fölkeresett minden várost, minden nagyobb vásárt s a megyei gyűlések színhelyeit. A közönség, noha már többször látta mutatványait, leginkább unalomból, mert ily helyeken a multság minél kevesebb volt, rendszeren begyűlt a nagy ponyvás sátorba s végig nézte a művészek vad ugrásait.

A mint említettük, a csapat hosszabb ideig tartózkodott a felvidéken, majdnem otthonossá vált ott annyira, hogy az egyes tagokat jól ismerte már a közönség; tudta, hogy a merészen ugró nőt Lenkének, a vele versenyző férfit Fridolinnak s a csapat vezetőjét Szigore Constanzonak nevezik.

Lenke mintegy 20 éves lehetett, szép nyulánk magas alak, arcának színe sárga-barna, melyen csak gyenge pir ömlött el; míg ellenben ajkai, majd kicsattanni akartak a verbóségtől; nagy telete szemében élénk tűz lobogott, mely heves véralaktra gyanítatott.

Egészen véve e nőt inkább szépségnek, mint közönszerűnek lehetett mondanı a szépségét az előadásnál használni szokott fantasztikus öltözet még inkább emeli: a kis gyöngyös korona, mely koszorúként szorítja sötét fürtös haját fejéhez, a hajnak fénylő színe még inkább kiemeli; a testszin trikó híven láttatta a formás lábakat s kezeket, míg derekán szorosan összekötött s térdig érő öltönye a derek karcsúságát mutatta.

Járása ilyenkor oly könnyűnek látszik, hogy a szemlélő őt inkább lebegni, mint járni gondolá.

Fridolin alig lehetett néhány évvel idősebb Lenkénél, szép szöbe firtü fiu volt ez, karcsu magas termettel, halvány arczáról s nagy kék szemeknek méla világából korának ábrándja volt leolvasható.

A csapatvezető öszbe vegyült férfi volt, hosszú ősz szakállal, korához képest még elég erős termettel s nyugodt arczvonásokkal.

Beszélyünk folyama alatt egy kisebb mezővárosban találjuk e művésztársulatot.

Az előadás éppen véget ért, a közönség harsogó zene mellett oszlani kezd, a főbb szereplők már az öltözöbe vonultak s jelmezeiknek lerakásával voltak elfoglalva.

A csapatvezető egy tágas karszékben pihené ki az előadás fáradoalmait, koronként le-letörölgetvén arczának verejtékét, melyet a korával meg nem féro erőmegfeszítés idézett elő.

— Fridolin! — szólítja meg Lenke ez éppen belépő ifjut, — jöjj és segíts övemek lekapcsolni.

Az ifju készséggel engedett a felhívásnak s Lenkéhez sietett.

— Ma megint ügyetlen voltál, — szóla ujjában a nő, mintegy ingerkedve, mialatt kezeit kiterjesztve engedé övét az ifju által lekapcsolni, — nagy a „záradék” piramisban, midőn bontakoztunk, ugrás közben nem csóköltál meg.

— Engedj meg Lenke, de oly fáradt valék, lábaim megtagadták rugékonyságukat.

— És miért csak egy időtől fogva, holott azelőtt ebben bravuroskodtál?

Az ifju nem válaszolt, a mint az övet lekapcsolá s azt a lánynak akarta nyujtani, hogy távozhassék, a nő az eléje nyujtott kezét gyöngéden megfogá s közelebb simult az ifjuhoz; nagy fekete szemait arczára szegezte, lágy, bensőségteljes hangon kérde:

— Miért vagy oly búsz, oly lehangolt egy idő óta, Fridolin?

— Csak te látsz annak, — válaszolá kitérőleg az ifju.

— Az én vizsga tekintetemet nem kerüli ki kedélyed hangulata, vagy talán — —

— Ismét a régi kételemek! — vága közbe, mintegy nem akarva hallgatni a nő beszédét.

— Hidd el, az én kételemek rohasem voltak alaptalanok, — válaszolá Lenke, s arca komolylyá változott, — napról-napra nagyobb valószínűséget nyernek. Oh, Fridolin, ha azok valószínek, mivé leszek én?

Az ifju válaszul gyöngéden megszorítá a lányka kezét.

— Emlékszel-e, — folytatá tovább, — midőn a nagy piramist először mutattuk be a közönségnek, a mint szédítő magasságban, a tomboló közönség fölött, diesőségtől és szerelemtől ittasan lebegtünk, emlékszel-e, mit mondtál, mi történtek, ha hüiten találnál lenni?

— Oh, Lenke, hagyj el, ne gyötörd magad ily rémképekkel.

— Ugy-e, Fridolin, csak rémképek ezek, nem leszek soha hüiten hozzá, s ha erődöt visszanyered a közönség ujjában bámulandja együttes mutatványainkat, ugy-e bár, mi boldogok leszünk?

Az ifju épen felelni akart, midőn az öreg Constanzo hangja hallatszott.

— Fridolin, a kellékeket szedd össze, mert ha valami hiányzani talál, árát béredből fogom ki, pedig tudod, mily keveset kerestél!

Az ifju szótfogadva az öreg igazgató parancsának, a szobából eltávozott.

Azaltal, míg a szereplők jelmezeiket rakták le, a szoba közepén levő asztal estelihez lön megterítve, s rövid idő múlva körülte ült az egész művész seleg, csak két üllés volt üres. Fölül Constanzo kedves élete párjával, halján Lenke, vel szemközt a két üllés helynek elhagyása után Fridolin, s így sorban a társulat többi tagjai, szám szerint tizen.

Midőn már az étel is felhordatott, felszóla az igazgató, az asztal végén ülő mintegy 7—8 éves fiúcskához intéve szavait:

— Korion urat hívtad azasztalhoz Alfon?

— Igen — válaszolá ta a fiu.

S csakugyan majdnem a kérdés pillanatában feltárua a szoba oldalajta s az n egy élete delén már túllévő férfi lépett be, gyengesége folytán e y alig 16 éve, leány-gyermek re támaszkodva.

— Kedves Korion m! — szólítá meg az igazgató a belépőt — a mint látom még is bátrabban léps már, mint megérkezésedkor.

Sokkal — válaszolá ez, — sőt remélem, hogy egy pár nap alatt veletek fogok dolgozhatni.

Korion az üresen hagyott helyet foglalta el, s a mellette levő leánya

Az öreg Korion arczáról első pillanatban látni lehetett a régi erőművészt; sovány, hosszú arca betegsége folytán még egyszer oly hosszú lett, szürkés haja simára volt hátrafésülve, szürkülő ajuza borzasan vegyült hosszú szakállába

Ezen száraz kóró mellett, annál inkább feltűnt a fejle róza: leánya Flóra.

Ez, a mint említett, alig 16 éves, majdnem gyermek, aranyos szöke hajfürtökkel, kék szemeknek azúrjában, a zajtalan élet nyugodt vidámsága tükröződik, fehér halvány arczán festőül g ömlik el egy kis pir, s ajkai körül folytonosan, mondhatjuk talán önkénytelen mosoly lebeg. Az egész arcz oly bizalmat gerjesztő, oly megnyerő.

Az étkezésnél közönyös dolgokról tolyt a beszéd, sőt jobban mondva az nem állott egyébből, mint egyes megjegyzésekből, mert a művészek a kiállott testgyakorlat után meglehözvén, étvágyukat kielégíteni igyekeztek, s csak azután lön a társalgás zajosabb.

— Korion barátom! — szóla az igazgató — mióta utolazor elváltunk, hol voltál s mint folyt dolgod, elmúlt életedről mit sem beszéltél.

— Azóta? — rég volt, 22 éve, idestova hányt vetett a sors. A mint tudod, elvált sunk után külön társulatot alakítottam s megnősültem; nőmet, Izaurát ismerted?

— S csakugyan nőd lett Izaura? — szakitá félbe az igazgató.

— Az, — válaszolt az előbbi.

— S voltak gyermekeid?

— A mint láthatod, itt van Flóra, kedves gyermekem és volt egy fiam is — itt az öreg félbe szakítá beszédét s néman nézett maga elé, míg később mélyen beesett szeméből könnyek törtek elő.

— Talán valami szerencsétlenség érte? — unszolá az igazgató.

Ne bántauk ezt most, Ferdinánd, nem érzek elég erőt magamba azt elbeszélni, majd egyszer átadom neked naplómat, abból híven megtudhatod multamat.

— Jól van öreg barátom! igyunk hát egyet régi barátságunkért s a boldog jövőért! — azzal az igazgató felfogá poharát, s a többi tagokkal kocintva kiüríték tartalmát.

— Fridolin, ön rólam egészen megfelekezett, — szóla a kis Flóra, s az asztalon álló üvegből borotá ltvte poharába ezézt az legyen büntetése, hogy most, nem akarva is, tartozik velem kocintani.

— Ha kegyed igy büntet, ugy sokszor szeretnék vétkes lenni, — válaszolá némi pajzansággal az ifju, — s vigan tölte bort poharába, hogy azt Flórával összekocintathassa.

Fridolin jól találta magát kis szomszédnője társaságában; élcein, melyekben ez este kifogyhatatlan volt, oly jókat tudott nevetni a kis szöke fürtös lányka.

Csak Lenke lett mindig komolyabb, s midőn az egész társaság nevetett, az ő ajkai körül csak egy keserű mosoly vonult végig, mely inkább kellemetlen meglepetésnek szokott tanuja lenni, mint vidámságnak, s csakis álcázul szokott szolgálai az ellentétes érzelmeknek.

A mint már előbb is láttuk Lenke és Fridolin között bensőbb viszony létezett.

Lenke szeretett, szerelmének egész hevével!

A szerelem, ha tisztá és őszinte, már magában egy óriás, de ha féltékenység által fokoztatik, akkor mindennel dacolni kész; már pedig az őszinte szerelemnek a féltékenység egy oly rokon érzelmé, melyet a legkisebb ok, sokszor pusztá gyanu, egy képzelet, egy álom felbreszt, s a szerelemmel örökre elválaszthatatlanul egybeforaszttja.

Ily tömkelegében az érzelmeknek csak az birja az egyensúlyt némiképp megtartani, kit a végzet kevésbé heves véralakttal áldott meg.

A megcsalatott szerelem vagy komorrá változtatja a kedélyt, s ilyenkor a megcsalatott vissza vonul a világtól, hogy boldogtalanságának éljen, míg nem eljön az idő gyógyító keze, a komorság oszlani kezd, csak bizonyos életuntagságot hagy maga után, mely az életen át kísérője marad a szerencsétlenségnek; vagy mi leginkább heves véralakttaknál történik, a megcsalatott megcsalatás perceiben bosszura ébred az azelőtt oly kedves lény iránt, és az első rohamba bármily iszonyúságokra is képes, hogy azt méltólag megbüntesse. A bosszu ugyan enyhíti a fájdalmat, de a lélekben örökös nyomokat hagy hátra.

Lenke, a mint említettük, Fridolint szerelme egész szenvedélyével szerette, minden legkisebb árnyéka is a hütlenségnek képes volt benne a féltékenységet felbresztetni, ez pedig mindig képes gyanujának újabb újabb tápot előteremtteni.

Természetes tehát, hogy Fridolinak pajzán enyelgése Flórával, melynek szentanyja volt, kedélyét már is fölzarará, s Fridolin udvariasan kijelzett szavainak, egész más értelmű tulajdonított.

Eleinte látszólag nyugodtan nézte az egész enyelgést; nyugtalanságot palástolni igyekvék, de végre is gyözött fölzigott kedélye. Arca föllángolt; szeméi előtört könnyein keresztül is villogtak, míg végre nem nézhetve tovább azt, hevesen emelkedett fel székekről, s a szobából minden szó nélkül távozott.

Mennyire volt oka e felhevülésre, meg látjuk később.

Az ellentétes kedélyek leginkább hajlandók egymás iránti barátságra, s így igen természetesen, hogy Fridolin ábrándos és inkább komoly kedélye csakhamar rokonult Flóra vidámságával, s társaságában szeretett lenni, anélkül azonban, hogy valamely utdöntöttséget rejtgetett; vagy a leánykával köntendő komolyabb viszony foglalkoztatta volna.

Korion, ki csakhamar fölismeré Fridolin nemességét, szívesen látta őt lakásán s maga is részt vett a fiatalok társalgásában.

Igy multak el napok napok után. Végre midőn már a társalgás bizalmasabb lett, egy este fölkeri Korion Fridolint, hogy származását jobban mondva multját beszélné el neki.

Az ifjú szívesen engedett a fölhívásnak s egész őszinteséggel elbeszéléte élete történetének vázlatát, miből azonban Korion keveset tudhatott meg, mert az ily társulatok tagjainak multját vagy legalább származását, miután gyermekkorukban kerülnek ezen helyzetbe, néha bűn s ennek folytán a legmélyebb titok fedi.

Korion érdeklődéssel hallgatta végig az elbeszélést, s ha figyelemmel vizsgáljuk, lehetetlen arczából egy bizonyos nemét a kedves meglepetésnek le nem olvasni, melyet azonban elrejtteni igyekezett, mintha hasonlatosságot talált volna emlékei s az ifjú története között, mi őt bár kellemesen lepte meg, mégis arra csak bizonyos tartózkodással mert gondolni.

Ezen meglepetést Fridolin nem vette észre, de annál feltűnőbb volt később Korion viselete előtte, mely egy közép neme volt a szivélyesség és elutasító komolyságnak, anélkül azonban, hogy sértővé vált volna.

Fridolin gyakran fontolgatta ezen különös viseletét Korionnak, mely napról-napra nagyobb talány lőn előtte, sokszor némi fájdalommal érzéssel gondolt vissza; minden áron szeretne volna feltalálni az okot, mely az öregnél e kedélyváltozást előidézte.

De mind haszlatlan! Soha legkisebb illetlenséget sem követett el Flóra irányában, ez tehát nem lehetett ok, sőt miután az apa tudta Lenkénéli viszonyát s tudta, hogy rövid időköz tartoztatja vissza, hogy azt nevével tehesse, nem lehetett semmi oka töle leányát féltetni.

Flóra, a gondatlan gyermek, mindezeket fölilemelkedett s a régi vidámsággal közeledett Fridolinhoz.

E viszony így tartott egy ideig s Fridolinra nézve napról-napra terhesebb lőn; egy őszinte vallomását az apának, sokért nem adott volna. Nem volt azonban elég ereje, hogy arra Koriont fölszólítsa, félvén attól, hogy őszinte kérése visszaütött, vagy talán egy oly nyilatkozatot fog hallani, mely őt e kedves társaságból örökre kizárja. De végre is szólni kellett.

Nem kis lelki küzdelem ugyan, de mégis elrebegette kérését. — Az öreg több kitérő válasz s rövid ellenkezés után nyilatkozott.

De térjünk vissza beszélőnk egyik főszemélyéhez, Lenkéhez.

A féltékenység, a pusztán, sokszor alap-talan gyanút is sokszor valószínűsíti; így történt, hogy Lenke a barátságos viszonyt Flóra és Fridolin között máris szerelemnek gondolta, mi annyival inkább fáj neki, mert magát Flóránál sokkal magasabb fokon állni gondolta, s már az a gondolat, hogy őt egy másodrendű szereplőnek képes volt háttérbe szorítani, a legzsiláltabb kedélyállapotot idézte elő; hát még midőn sze elmét is ezen nő miatt kijátszottak gondolta.

Egyik szünnapon este Fridolin eltávozott Lenkétől. A leány, ki kedvese jelenléte alatt kissé megnyugodott, annak távoztával újabb kételyeibe esett vissza; észbe jutott ilyenkor minden; heves képzete által nagyítva, minden tettéből, mozdulatából, szavaiból is az ifjunak árulást vélt kiolvasni, — a biztató szavak, a szerelemnek őszinte nyilatkozatai, melyek csak kevés idő előtt megfojták féltékenysége ördögét, elveszték hatásukat, s aljas bizelgéseknek, álcázásoknak tünnek föl előtte.

Szenvedélyeinek ily rohamában elhatározá, hogy meglepi ifjút, vélt vágytársnőjénél leálcaozza a képmutatót; s megbűnteti s megcsalásának bosszúja iszonyu lesz.

Midőn már teljesen beesteledett, köpenyét magára vetve elsietett.

Arca lángolt, szemei vad tűzben tétováz-tak, keble hevesen emelkedett, s tagjai egy bizonyos nemétől a félelemnek, mely talán helyesebben elfogultságnak nevezhető, reszketének.

Ily állapotban jutott el Korion szállásához, mely egy kis földszinti házban volt. A ház előtti kert, alig fél ölnyi magas léczkerítés körzé.

A ház ablakaiból gyertyavilág fénylett ki, de Lenke, dacára annak, hogy az ablakok nem valának lefüggönyözve, a távolság miatt mitsem láthatott.

Más mód nem vezetett célhoz, mint a kerítésen átmaszni, hogy az ablakon benézhesen; de miként merje azt, hogy ha valaki meglátja s tolvajt gyanítva benne, lármát csap, vagy ha a bentlők megalálják pillantani, mily lealázott lenne ő! Ez lehetetlennek tetszett.

De végre is győzött keblének ördöge; szenvedélye vakon ragadta s elhatározta, hogy a kerítésen átugrik.

Az éj sötétje elfodé őt a vizsga szemek elől, szerencsésen eljutott a lak ablakához. A czélnál volt tehát, remegve tekintet be és mit kellett látnia!

A szoba közepén állt az öreg Korion, kiterjesztett karjaiban egyfelől Flórát, másfelől Fridolint ölelve, kik szeretettel simultak keblére, majd az atya karjaiból kibontakozva, egymást ölelték át.

Ezután az atya megfogta a két gyermek kezét és áhitattal, ég felé tekintve szól:

— Aldjuk és kérjük az ég urát, hogy jövőre eltávolíton minden veszélyt családi körünkől!

Flóra és Fridolin megcsókolták Korion kezét!

— Most azonban még ez titok legyen... Szavainak folytatását Lenke már nem hallhatta. Szenvedélye megtörte, szerelmét végkép megcsalatlva látta.

Szeme elhomályosultak, s ájultan rogyott össze.

III.

Ezen előzményeket követő napon, a társulat vándorutját tovább folytatandó, bucsuelőadásra készült. Az óriási falragaszok az előadás nagyszerűségét jelenték, melynek fénypontját egy erömvészeti gyakorlatnak, egy sétának a vendéglőből a városornyára, kife-szített kötélen, Lenke és Fridolin által előadva — kellett képezni.

Az előadás délután 4 órakor kezdődött. A közönség szép számmal gyűlt össze.

A művészek jelmezeikben várták az igazgató jeladását a kezdetre.

Lenke a szokottnál is halványabb volt: látszott egész lényén himerültség. Egy szögletre vonulva, némán nézett maga elé, csak koronkint pillantott fel Fridolinra, ki jókedvvel füttyörszve rendezgette az előadáshoz szükséges készleteket.

— Lenke! — szólta Fridolin, — te ma oly levert vagy; s közelebb jöve a leánykához, annak kezét megfogja.

Ez felemlé nagy fekete szemeit az ifjura s tekintetéből lelkének ziltsága bágyadt viszfényben volt leolvasható. Egy ideig némán néztek egymásra, míg nem Lenke szemében előtörték a könnyek; elfordulni, szemeit elrejtteni igyekezett.

— Az Istenért Lenke, mit jelentsen ez! — A leány hallgatott.

— Nincs elég bizalmad irántam, jegyessed iránt, földföld bajodat? — kérde szeretettel az ifju s kis kezét szívéhez szorítja.

A leány még mindig hallgatott.

— Talán kételyed bánt ismét? Hidd el Lenke, talán soha sem szerettelek jobban mint éppen e pillanatban. Lásd, én oly boldog lennék, ha téged is annak tudnának.

— Hisz én boldog leszek, s te is velem, — válaszoló egy bajjóslatu mosolyt erőltetett ajkaira.

Lenkét, érzelmeitől a földre vetve hagy-tuk el. Csak rövid ideig hevert így, eszméletre térve haza sietett, de mily más érzések között.

Alig egy negyedóra előtt még „remélt”, szeretett s boldogságról álmodozott, az élet rózsás tavaszát remélté átélni; most, a látot-takban halálos ítéletét olvasta, a csalódás óriási teherrel nehezedett igazított kedélyére; megvetett szerelme, de leginkább sértett büsz-

kesége, szeré azon gondolatot, a bosszút, mely csakhamar egész lényét elfoglalta, s vége lőn az elmúlt boldog idők emlékének, a reménynek, megszűnt szeretni, a tavasz helyét az élet dermedt tele foglalta el.

Az igazgató jelt adott, s a párbeszédnek vége lett, ki-ki állomására sietett; az előadás kezdetét vette.

A művészek jó emléket akarva hagyni maguk után, minden erejüket megfeszítették, hogy az előadás minél jobb legyen.

A bohóc kiszámított élczei, Fridolin mérész ugrásai, erömvészeti mutatványai zajos tapsra ragadták a közönséget, csak Lenke lát-szék: bágyadtak, egyes mutatványai nem sikerültek, Flóra, ki ez alkalommal először lépett föl, szintén méltánylásban részesült.

Az előadás szokott renddel ment végig, már csak a zármutatvány, a kötélséta volt hátra. A közönség kitódult a piacra, hogy jobban láthassa a mutatványt.

Ezen mérész kísérlet volt hivatva Lenke és Fridolin híret megállapítani.

Az igazgató meggyőződve arról, hogy a kötélen elégé ki van feszítve, jelt adott a kezdésre.

Fridolin, kezébe véve nagy, ellensúlyozó botját, bátran lépett a kötéltre, mintha nem is szédítő magasság felett akarná életveszélyes utját megtenni Lenkének öt követni kellett és a kötélen közepé táján, úgynevezett tucorját elkölteni. A lány habozni látszott, hogy kövesse-e Fridolint, vagy nem? mit észre véve az utóbbi, visszafordulva, jó kedvvel mondá:

— Lenkém! nem gondolom, hogy félsz engem követni, ki ily mérész vállalkozásnál első szoftal lenni?

E szavak Lenkére megtették hatásukat, mintegy új erőt kapva, véve kezébe a botját s föllépett a kötéltre.

E percében arca lángolt, szemei vad tűzben égtek, keble hevesen emelkedett, de azért ment, ment előre.

Midőn már a vendéglő kerítése fölött voltak s a közönség megpillantá őket, zajos „éljen” kiáltásban tört ki s a zene fölharsozott Fridolin boldog volt e zajos fogadtatás által.

— Lenkém! — szóla kissé megállapodva s visszafordult, — te még mindig oly elfogult vagy, nem lelkesit a közönség tetszés kiáltása?

— Csak előre, előre! — válaszolt a leány.

Midőn már majdnem közepét rtek el a kötélenek s láttnak a szédítő mélység távongott, Lenke Fridolint a megállásra szólta fel.

Ez megállott s Lenke egészen közel ment hozzá.

— Fridolin, az előbb kértél, hogy bizalmas legyek irántad.

— Ez igen szép — szólta kitérőleg az ifju — csak most ne, majd ha a földet érjük.

— Akkor nem élünk többé — válaszoló a leány, majdnem suttogó hangon.

— De mi bajod, az Istenért Lenke? te oly különösen nézel ki, szóla a legnagyobb meglepetéssel az ifju s figyelemmel kezdé vizsgálni a leány arczvonásait.

— A ki halni készül az nem lehet nyugodt.

— Hová gondolsz, az ég szerelmére itt e helyen?

— Ha szerelmed nem bírhatom, hal-nom kell.

Már megint agyrémed bánt, hisz szeretlek, forrón, igazán, esküszöm neked.

— Esküd pusztá szó, — szólta keserü mosolylyal Lenke, többé el nem kábit. Hűtlenségedről szemekkel győződtem meg. A hűl-ent tudod mi büntetés várja?

Lenke! te iszonyu kezdesz lenni!

S valóban Lenke iszonyu is volt; ama vad érzelem erőt vett egész lényén, szemei kitágulva villogtak, arczizmai eltorzultak, furiához volt hasonló. Baljával görcsösen fogód-zott az ifju deréküvéhez, egész teste remegett. Fridolin haláláspadtn nézett a leányra.

E jelenet, dacára a magasságnak, a közönség előtt sem maradt egész rejtve, azon-ban a valódi okot senki sem tudta, nem is gyanítá. Az igazgató észre véve, nem késett harsogó hangon kiáltani: előre, előre! A közön-ség között halk moraj keletkezett, melyet a félelem és rémület egyes elröppent hangjai okoztak.

— Igen! — oly iszonyu leszek, — szólta

Lenke, mint megcsalásom; magad egyeztél bele, hogy azon pillanatban, melyben hűtlen leszel, rendelkezhetem életed fölött. Most élni fogok jogommal, te meghalsz, de én is veled; ha az életben nem lettél enyém, az lesz a halálban.

E szavak oly hidegen, határozottan mondtak, hogy Fridolin megrémült.

Az égre kérék, Lenke, bocsáss el s én minden kételyedet eloszlatom, esküszöm mindenre, a mi szent!

A nő tagadólag rázta fejét.

Csak egy mód maradt még a szabadulásra. Erőszakkal kiszakítani magát a nő kezei közül; ez vilant meg Fridolin agyában, s a rémület első perczének multával, nem is késett azt megkísérteni; a jövő pillanatban elbocsájtá egyensúlyozó botját s a nő kezét kezdé teszegetni.

Lenke keze görsösen volt összeszorítva, s midőn már-már sikerült volna ezt az ifjunak kinyitni, a leány behunyá szemét, arca egy pillanat alatt halálsápadt lón s gunyos hahota közt egy merész ugrással a szédítő mélységbe veté magát, Fridolint is vele rántva le.

Izonyu zaj hangzott fel e pillanatban a közönség között.

Segélyért kiáltozott minden ajak, de már késő volt, mindkettő élettelenül feküdt a piac közepén.

A közönség részvétellel vette körül a szerencsétleneket.

Oda tolakodott az öreg Korion is, arczán a rémület iszonyu kifejezése, hangos zokogással borult Fridolin hullájára.

Ott termett a kis, szöke fürtű angyal is, versenyt zokogva, versenyt jajgatva a hulla fölött.

Édes fiam, édes egyetlen fiam!
— Testvér, édes testvér!

Felvilágosításul ide jegyezzük az öreg Korion napló-kivonatát, mely e gyászos napot megeléző este íratott.

„A mint már fönnebb említém, társulatom elszéledése után Konstanzó Ferdinánd társulata kerestem fel, s hozzá szegődtem lányommal. Egy fiatal embert tanultam itt ismerni, ki még mielőtt megtudtam volna kilétét, megnyerte tetszésemet; hát még midőn megtudtam, hogy ez nem más, mint elrablott fiam — Róbert.

Sokáig nem akartam ezt fölfedezni fiam előtt; ne hogy ez örömeim árulója legyen titkomnak s én elrablóját, ki még 18 évvel ezelőtt ragadta el keblemről s eladta jelenlegi igazgatójának, annál nehezebben tudjam feltalálni.

Az ifju mindennapi vendégem lett, lányommal rokonszenveztek, minden figyelmemet kellett tehát megfeszítenem, hogy e rokonszeny a két testvér közt szerelemm ne változzon át.

Ma azonban nem álhattam ellent fiam kérelmének, s fölfedeztem előtte titkomat.

Mit mondjak az örömről, melyet e fölfedezés gyermekeimnél okozott? Nincs toll mely azt leírhatná...

Szegény Lenke, ha ezt tudta volna!
A sors nem úgy akarta!

Bagaria Márton leánya.

Irta: Mézes János.

Gereblés községnek van szolgabíró-sága, járásbíró-sága önkéntes tűzoltó egylete, hitel-szövetkezete, takarékpénztára, amelyekben még csak ötször sikkasztottak, meg állásában húsz év óta működő, rendszeresített végrehajtó is. Hanem alig tennék mindezek híressé, ha benne nem laknék Bagaria Márton uram, foglalkozásra nézve csizmadia mester a régi céh elismert bajnokai közül.

Háza a tűzoltó egylet szertárával szemközt a falu tőcsájánál terül el, amely ingerlő kilátással és különösen nyáron, kellemes illattal kedveskedik majster uram háza lakóinak.

Hanem majsternek asszonyom meg éppen-séggel örül ennek a kitért szomszéd-ságnak. Ő, ki a rézcék és ludak arányos fejlesztésében és növelésében találja legfőbb élvezetét és szórakozását, istenadta búznak tartja a bűvös pocstét.

Alaposabban megvizsgálván Bagaria uram

házát be kell ismernünk, hogy szépségének a tőka közelsége nem árthat azon egyszerű okból, mert ilyen tulajdonsággal fennnevezett épület ép úgy nem dicsekedhetik, mint amennyire szépnek nevezhető a ház ráncos homlokzatára kifüggesztett cimertábla. Ez valódi műemnek Rajta van pedig egy hatalmasan kifejtett piros Bagaria csizma, amelynek két szélét egy-egy vakító sárga oroszlán tartja szájában, azon hasztalan igyekezett ábrázolva, hogy Bagaria Márton uram készítményét szét repték. Alá pedig részegen dühöngő betűkkel van írva: bagarija. Márthon. csizmazija. Mester.

Hogy ezt a remekművet maga Bagaria Márton készítette volna annak idejében, azt senki sem akarja neki elhinni, pedig ő akár hitet is tenne rá. Tentai Jób, a diurnista még na is erős kételyeit fejezi ki Lizi kisasszony előtt, aki pedig váltig erő-ítgeti, hogy apja készítette a díszes cimertáblát. Sokszor meg is haragszik érte, ha Jób ur balvéleményt táplál az ő állításával szemben.

Hanem azért ők csak újra kibékülnek, nem csekély örömeire Bagariáné asszonyságnak, aki is nagyon szívesen látja házában Tentai Jób urat, mint Lizi leánya méltó jövedőbelijét.

Lizi kisasszony hiúságát is legyezgeti a dolgok illetén állapota, annál is inkább, mert Bagaria uram másik lánya, Katicza, már nem tudott ilyen fényes parthiet csinálni. Neki Fleck Ferencz, az apja segéde, teszi a szépet, ami sem anyjának, sem nővéreinek tetszését nem osztja.

Ilyenforma Bagaria uram családi állapota. Tentai Jób nap-nap után megjön egy kis kedélyes vacsorára, bár nem járna neki igazság szerint s Fleck Ferencz szívesen elmaradna a vacsoráról, bár jár neki. De amaz a háziasszony hívja, marasztalja, emezt meg elküldené az első falat után. A diurnista nagy hangon beszél, adja az urat s nem egyszer választja gunyjai czéltáblájával ő a „tekintetes ur“ a „t. cz. Flecket.“

A segéd csendesesen ül az asztalnál. Rosszul esik neki a csipkelődés, de még rosszabbul, ha hallja rá Bagariáné és Lizi nevetését.

Hanem azért őt itt tartják a Katicza szeméi, meg a két kis dolgos keze. Tűr mindent. Tentai cirógatja a mamát, meg Lizi kisasszonyt, beszél nekik a jövő rózsás szépségeiről. Fleck a műhelyben sóhajtozik Bagaria uram előtt, a ki az egész dologról egy kukkot sem tud.

Egyszer csak gondol valamit Fleck. Kicsip s a bátorsága növeléseért egy csöppecskét becsip és beállít egy sebtiben Bagariánéhoz, hogy megkérje a Katicza kisasszony kezét.

Bagariáné meglepődve csudálkozik a dologon s aztán bimezve-hámozva adja elő, a segédnek, hogy:

— Isten bocsá... nem is gondoltam Fleck ur, hogy a lányom kezét kéri. Aztán meg ilyen gyorsan is.

Majd hirtelen hozzáteszi:
— El tudná maga tartani?... Én úgy gondolom, mert az apja csizmadia, nem köll neki is csismadiánának lenni.

Fleck Ferencz olyanforma mozdulatot tesz, mint akit nagyon-nagyon, engesztelhetlenül megsértének.

A majszternek is észre veszi, milyen meg-gondolatlanul beszélt most, hát sietve hozzáteszi:

— Hát iszen nem azért mondtam én azt, tudja no, hanem, mert a másik leányomat, a kedves Lizikémet, nagy szerencse kerülgeti... A segéd gunyosan mosolyog hozzá.

— Aztán meg Katiczát nem adom addig férjhez, míg az idősebbet el nem veszik, — pattant föl Bagariáné, látva Fleck mosolygását. A segéd leverten távozik.

De azért nem hagyja ott a házat. Szerelme változatlan marad, annak nem lesz vége soha. Ő meghalna, ha az a két szép szem másnak ragyogna, elzillene, ha az a két dolgos kéz nem segitné. Érti ezt jól. Majd több másképp lesz.

Tentai Jóbnek előbb kimondták az igent, mint mondokáját befejezte. Lizi úriasszony lett.

Akkor megint előállott Fleck és kapott félévi halasztási időt, de még ekkor is lettek volna akadályok, ha nem könyörül rajta Katicza kisasszony, az az apja.

Bagariáné dült-fült, de aztán csak bele-nyugodott azon jelentéssel, hogy nem lesznek olyan kedves gyermekei soha, mint Tentaiék.

II.

Bagariáné háza hangtalanabb, mióta Lizi otthagya, a tisztaság nem oly szembe-tűnő Katicza távozása óta s az üzlet sem megy többé úgy, mint amíg Fleck Ferencz keze alól jöttek ki a bagaria csizmak.

A két öreg már nem alkalmas testlő munkára, nekik már nyugalom kellene.

S azóta mennyi történt.

Bagaria Márton uram leányai már tíz éves asszonyok.

Tentai Jób és Lizi Bagaria Márton házában laknak, az nekik maradt. Gyermekeik nincs, Jób már irnok azóta.

Fleck és Katicza már a saját szerezte házukba élnek csendes napjaikat. Három gyermekük van, boldogok.

Épen va soránál ülnek. Az öreg Bagaria, a ki már náluk lakik, az asztalfőn ül.

Folyton visszatérve rá, emlegeti az öreg:

— Az anyjukom birt rá, hogy a házat Lizire irassuk, nektek elég lesz a két hold föld is. Minek nektek? Azoknak köll — mondta — mert urak, nektek elég, a mit dolgos kezetek teremt elő.

Fleck Ferencz el akarja ütni a dolgot:

— Nem baj az apja, megélünk mi így is. Csak azok is megéljenek. Segitse őket a jó Isten.

— Hát szegény anyátoknak, hogy mehet náluk a sora. Hozzajok kívánkozott mikor mindenünket elosztottuk. Nálatok, mint mondta, nem érezné jól magát.

Akkor meg Katicza szól bele:

— Kedves anyuskám, majd kibékülünk ám mi még Jóbékkal, nem lesznek mindig olyan büszkéek. A mamának meg ha baja lesz úgy is megmondja.

— De én úgy hiszem itt jobban érezné magát

III.

Tentaiéknál vendégek vannak, kikent-kifent, szagos alakok. Nagyságos asszonyolják az egykori Lizikét s egy-egy gunymosolynál többre sem méltatják azt az öreges, régies öltözékű nénikét ott az asztal végén.

Mi lelhetette ezt a nénikét, hogy két hatalmas könnyeseppült ki a szemébe, mikor Tentai Jób ur saját házat említve, a régiek ostoba izlésére, vakondszerű berendezésére tett czéltáblákat? Mikor Jób ur a „buta apósa“ intézkedéseiről beszélt, amelylyel a vagyont olyan igazságtalanul osztotta el?

Ki lehet ez a pergamen arczu, öreges, régies öltözékű néni a kikent-kifent, szagos alakok között?

IV.

Néhány év mulott el azóta.

Fleck Ferencz családja és vagyona folyton gyarapszik.

A gyermekek vigan játszadoznak az udvaron. Az öreg Bagaria Kiült küzdejök a napsütésre és szeliden korholja a csintalanabbját, cirógatja a jobbakat.

Ferencz is kijött a műhelyből, az anyjok is a konyhából, hogy sütkérezzenek egy kicsit a napon. gyönyörködve a csacska gyermekek ártatlan játékán. A boldog férj halásan pillant a viruló asszonyra, az meg édes mosolygással dől férje izmos, munkaerősítette vállára...

Egyszer csak zokogást hallanak a hátuk mögött.

Az öreg Bagariáné sir ott.

— Hozzátok jöttem, mert ott nem érzem magamat jól. Elküldötték a szemükkel, az odadobott falatjaikkal. Az az én nagyra vágyó vöm... az a nyomorult.

Aztán csak megszegi a régi kikötést:

— Kedves gyermekeim!

S azok egyszerre mondják:

— Kedves anyám!

